

Az olasz bankrendszer jelenlegi helyzete és az állami beavatkozások

2017. július 5.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

Vezetői összefoglaló

Az olasz bankok számára a 2016-os év különösen nehéznek bizonyult, több pénzügyi intézménynek likviditási problémákkal és gyenge teljesítménnyel kellett szembenéznie. A problémák azonban régebbre nyúlnak vissza, és gyakran a törvényi szabályozás elavultságában, a reformok végrehajtásának lassúságában, illetve annak hiányában gyökereznek. Annak ellenére, hogy a gazdasági és pénzügyminisztérium (Ministero dell'economia e delle finanze – MEF) valamint a Banca d'Italia (BdI) is minden hazai és nemzetközi fórumon hangoztatják, hogy a teljes bankrendszer szilárd alapokon nyugszik és nincs rendszerszintű válság, csak néhány problémás intézmény van, mégis az a kép alakult ki a nemzetközi pénzügyi piacokon, hogy az olasz bankrendszer instabil, és amennyiben egy közepes vagy nagyobb bank csődbe menne, akkor az dominóeffektusban magával rántaná a többi bankot is.

A 2008-as pénzügyi válság okozta gazdasági recesszióból nagyon nehezen lábalt ki az olasz gazdaság, ennek következményei az egyébként is leterhelt bankrendszerre is kihatnak. A 2009-es 5,5%-os GDP csökkenés után hiába indult ismét növekedésnek az olasz gazdaság (2010-ben 1,7%-os GDP növekedés), ez mindössze két évig tartott, 2012-ben már ismét – 2,8%-kal – visszaesett a GDP és egészen 2014-ig folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott. Ezt a negatív trendet 2015-ben a Renzi-kormány a reformoknak köszönhetően sikerült megfordítania és 0,8%-os GDP növekedést elérnie. Ez a – bár gyenge, az európai átlagtól elmaradó – növekedés a 2016-os évben is kitartott.¹

Az olasz bankok kevésbé vannak kitéve a fejlődő piacoknak és az ingatlanpiac alakulásának, mint más európai országok vezető bankjai (például a spanyol és portugál bankok), azonban van egy saját, nagy problémájuk: a nemteljesítő hitelek és a rossz hitelek. Ezek mértéke évek óta folyamatosan nő és rányomja bélyegét a bankszektor működésére. A MEF által közölt adatok szerint 2016-ban mintegy 360 milliárd eurónyi nemteljesítő hitel volt a bankrendszerben, amelyből 200 milliárd a rossz hitel kategóriába esik és ezek nettó értéke 85 milliárd euro.² Ez a 200 milliárd eurónyi rossz hitelállomány azért aggasztó, mert a bankszektor saját tőkéje összesen 225 milliárd eurót tesz ki.³ A rossz hitelállomány 2011 óta megduplázódott, ugyanis a nem fizető adósokon nagyon nehezen tudják behajtani a tartozást és a bírósági perek akár évekig is elhúzódhatnak. Pozitívként említi a MEF a bankrendszerrel szülő 2016-os összefoglalójában, hogy míg a polgári peres eljárások átlagban 367 napig tartanak Olaszországban, addig a pénzügyi kérdésekkel kapcsolatos perek 80%-a egy éven belül lezárul. Egy független intézmény által készített statisztikából kiderül, hogy az átlagos behajtási időszak Olaszországban hét év, és ez idő alatt a hitel 35%-ot veszít eredeti értékéből.

A 2016 decemberében leköszönt Renzi-kormány által elindított reformok közül az egyik a bankszektort érintette, és kimondottan a takarékszövetkezetek működési feltételeit szabályozta. A 2015-ben hatályba lépett, 2016-ban törvényerejű rendelettel módosított és megerősített takarékszövetkezeti reform fő célja éppen az volt, hogy csökkentse a takarékszövetkezetek számát

---

¹ <http://www.istat.it/it/files/2016/05/Ra2016.pdf>

² http://www.mef.gov.it/focus/sistema_bancario/ITALIAN_BANKING_SECTOR.pdf

³ <https://www.ft.com/content/4a3597d8-b25c-11e6-9c37-5787335499a0>

és amennyiben egy adott pénzügyi intézmény által kezelt banki eszközök értéke meghaladja a 8 milliárd eurót, akkor az intézménynek kötelezően át kell alakulnia részvénytársasággá.

2016 áprilisában Olaszország legnagyobb bankjai, biztosítói és alapkezelői egy 5 milliárd euróra tervezett, szükség esetén 6 milliárd euróra bővíthető – piaci tőkéből összeálló – segélyalapot hoztak létre, amely a gyenge tőkehelyzetben lévő bankokon kíván segíteni. Az „Atlante” elnevezésű bankmentő alaptól áprilisban a Banca Popolare di Vicenza, májusban pedig a Veneto Banca részesült, majd az „Atlante 2” néven emlegetett bankmentő alap kapcsán tárgyalásokat folytattak a Banca Monte dei Paschi di Siena (Mps) megmentésének érdekében is; egyrészt a rossz hitelekkel, másrészt pedig a bank tőkeemelésével kapcsolatban, összesen 1,7 milliárd euro értékben.

Az évek óta likviditási problémákkal küszködő Mps 2016 nyarán megbukott az Európai Központi Bank (EKB) stressztesztjein, így az EKB 5 milliárd eurós tőkeemelésre kötelezte a pénzügyi intézményt. Az Mps már a stresszteszt eredménye előtt is folyamatosan kereste a piaci befektetőket a tőkeemelés végrehajtására, azonban 2016. december 22-ig ez nem sikerült, mert a nagybefektetők kihátráltak a már megkezdett tárgyalások befejezéséből, valamint a saját lakossági kisbefektetői kötvény-részvénycsereprogramból is csak 2,2 milliárd eurónyi tőke folyt be. Az EKB a sikertelen tőkeemelés követően 2016 decemberében az előirányzott mértéket 5 milliárdról 8,8 milliárd euróra módosította.

Időközben december 22-én a pár nappal korábban megalakult új, Paolo Gentiloni által vezetett kormány rekord gyorsasággal elfogadta a „Salvarisparmio” elnevezésű állami bankmentő csomagot, amely egy, a költségvetés terhére elkülönített 20 milliárd euro keretösszegű bankmentőalap, amelyhez szükség esetén a bajba jutott bankok fordulhatnak. Az Mps a sikertelen tőkeemelési kísérletet követően a csőd-, illetve a bail-in szabály elkerülése érdekében állami segítséget kért. Az állami beavatkozás részleteinek és a bank átszervezésének kidolgozása, valamint az európai hatóságokkal folytatott tárgyalások egészen 2017 nyaráig elhúzódtak.

1. ábra: Az olasz GDP növekedés alakulása 2000-2015 között (%-ban)
 Forrás: Istat havi jelentés 2016. március

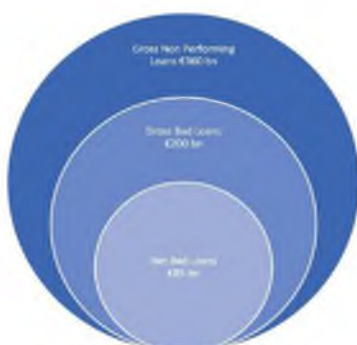

A 2017-es év első öt hónapja valamelyest javuló képet mutat, összességében lassult a nemteljesítő

2. ábra: Nemteljesítő és rossz hitelek mértéke Olaszországban 2016-ban

Forrás: MEF

NON PERFORMING AND BAD LOANS - GROSS AND NET VALUES

hitelek mértékének növekedése és sikeresen zárult az UniCredit 13 milliárd eurós tőkeemelése. Úgy tűnik, június elejére sikerült az olasz kormánynek és az Európai Bizottságnak kompromisszumot kötnie a legnagyobb gondot okozó bank, a Banca Monte dei Paschi di Siena megmentéséről, amelyet az állami bankmentőalapban, a „Salvarisparmio”-ban elkülönített forrásokból terveznek feltőkésíteni. Az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága és az olasz kormány végül 2017. július 4-én kötötte meg a végleges megállapodást az Mps „bail-out” tervéről. Ennek értelmében az olasz állam összesen 5,4 milliárd euro értékben járul hozzá a sienai bank elővigyázatossági feltőkésítéséhez, a piacról pedig

4,3 milliárd euro forrás érkezik majd. A tőkeemelés következtében az állam az Mps 70%-át birtokolja majd. Az öt éves szerkezetátalakítási terv részeként megszabadulnak a 28,1 milliárd eurós nemteljesítő hitelállománytól és a működési költségek csökkentése érdekében 600 bankfiók bezárását tervezik.

Azonban a 2013 óta problémákkal küszködő két kisebb venetói bank, a Veneto Banca és a Banca Popolare di Vicenza június végén csődbe mentek. Felszámolásukat egy kormányrendelet következtében azonnali beavatkozással újabb, több mint 5 milliárd euróval szintén az olasz állam finanszírozza, amellet, hogy a bankok egészséges részeit 1 euróért vásárolta fel Olaszország legnagyobb pénzügyi csoportja, a Banca Intesa Sanpaolo csoport.

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	2
Az olasz bankszektor általános bemutatása	5
Pénzügyintézetek száma	5
A 2016-os EBA stresszteszt eredményei: 5-ből 4 bank jól szerepelt, az Mps megbukott	5
A nemteljesítő hitelek alakulása	6
A bankok tőzsdei szereplése 2016	7
Az olasz bankszektor főszereplői.....	8
Banca Intesa Sanpaolo: Olaszország piacvezető bankja 2016-ban kiválóan teljesített.....	9
UniCredit csoport: gyenge teljesítmény, vezetőcseré és stratégiai irányváltás 2016-ban.....	10
Banca Monte dei Paschi di Siena: az olasz bankrendszer „nagy betege”	14
Az új Banco BPM: a Banco Popolare és Banco Popolare di Milano egyesülése	21
Bankszektort érintő reformok, állami beavatkozások 2016-ban.....	22
Az olasz takarékszövetkezeti reform - „Riforma delle Banche Popolari”	22
Kormányrendelet a bankrendszer megszilárdítására – 2016. február	23
Atlante bankmentő alap – magántőkéből, kisebb állami segítséggel – 2016. április.....	23
„Salvarisparmio”: a Gentiloni-kormány 20 milliárd eurós állami bankmentő alapja	31
A „Salvarisparmio” létrehozása az Mps megmentésére – 2016 december	31
A „Salvarisparmio” kivitelezése: 2017 január-június	32
Parlamenti vizsgálóbizottság felállítása	33
Kilátások	33
Az olasz bankrendszer válságában érintett három bank vezetői.....	35
Jean-Pierre Mustier, az UniCredit csoport vezérigazgatója	35
Marco Morelli, a Banca Monte dei Paschi di Siena vezérigazgatója.....	36

Az olasz bankszektor általános bemutatása

Pénzintézetek száma

Olaszországban jelenleg több mint 600 bank, illetve pénzügyi tevékenységet végző intézmény működik. Ezzel a számmal Németország (1727 bank), Lengyelország (668 bank) és Ausztria (661 bank) mögött Olaszország a negyedik legtöbb pénzügyi intézménnyel rendelkező európai ország.⁴

A Banca d'Italia által negyedévente közzétett, „Bollettino Statistico” című, a bankok és a pénzügyi rendszer további közvetítőinek működését ismertető statisztikai jelentés szerint Olaszországban 2015 decemberében még 644 bank működött – közülük 164 részvénytársaság (a továbbiakban „SpA”) formájában –, összesen 30 091 bankfiókot üzemeltetve.⁵ A bankok száma 2016 szeptemberére 31 pénzintézet megszűnésével/átalakulásával 613-ra (165 részvénytársaság), a bankfiókoké pedig 29 335-re csökkent.⁶

A Renzi-kormány több intézkedést is tett, amelyek célja a bankszektor szereplői számának csökkentése és az integráció volt, ilyen például a 2015-ben indított, 2016-ban folytatott takarékszövetkezeti reform.

A 2016-os EBA stressztesztek eredményei: 5-ből 4 bank jól szerepelt, az Mps megbukott

Az Európai Bankhatóság (EBA) 2016-os stressztesztjein a 2016. február-június közötti időszakban 51 európai bank, köztük öt olasz pénzintézet teljesítményét vizsgálta. Az EBA arra volt kíváncsi, hogy miként érintené a bankok tőkéjét (a 2015. végi állapothoz képest) a 2018-as évben egy kedvező, illetve egy kedvezőtlen gazdasági forgatókönyv megvalósulása. Előbbihez az Európai Bizottság (EB), utóbbihoz pedig az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB) forgatókönyvét használták fel. A 2016–2018 közötti súlyos recessziót feltételező forgatókönyvben kötvényleírásokkal járó adósságválság és az ingatlanpiac összeomlása is szerepeltek.

Az EBA által vizsgált öt olasz bankból négy – köztük az olasz bankszektor két főszereplője, a Banca Intesa Sanpaolo és az UniCredit – az EU-s elvárásoknak megfelelően (7% feletti Common Equity Tier 1, a továbbiakban „CET1” aránnyal) szerepelt a stresszteszteken. A legkomolyabb problémákkal küszködő Banca Monte dei Paschi di Siena (Mps) viszont megbukott a teszteken: ez volt az egyetlen olyan pénzintézet a vizsgált 51 közül, amely recesszió esetén negatív CET1-gyel (-2,23%) zárna. Az EBA által felállított listán az Mps végzett a legrosszabb elméleti véghelyzeti tőkerátával, valamint a legnagyobb mértékű elméleti tőkeráta-zuhanással.

A másik négy olasz bank viszont az európai átlagnál jobban szerepelt. Ezek közül a legstabilabb továbbra is az ország elsőszámú bankja, a Banca Intesa Sanpaolo, amely kedvezőtlen forgatókönyv esetén is 10,24%-os CET1 eredményt érne el. Az Intesát követte az – akkor még a Banco Popolare di Milano takarékszövetkezettel fúzió előtt álló – Banco Popolare 9%-os és az

---

⁴ <https://thebanks.eu/compare-countries-by-banking-sector>

⁵ https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/bollettino-statistico/2016-bolstat/bolstat_1_2016.pdf

⁶ https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/bollettino-statistico/2016-bolstat/bolstat_4_2016.PDF

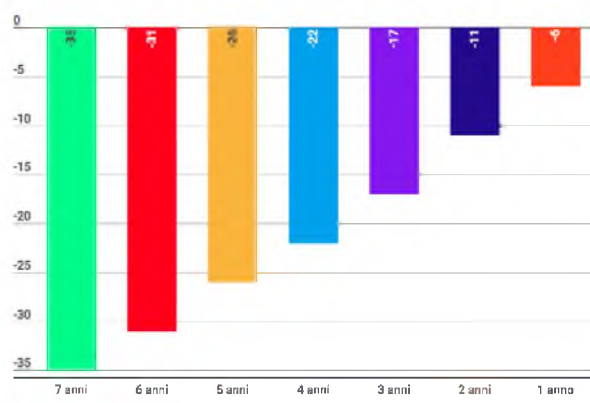
Unione Di Banche Italiane (UBI Banca) 8,8%-os CET1-gyel, a fent említett sokkhatást feltételezve. Az olasz bankszektor másik főszereplője, az UniCredit negatív forgatókönyv esetén 7,1%-os CET1-gyel zárna, ami jelentősen elmaradt a 2015-ben elért 10,59%-os CET1 szinttől. Ez jól tükrözta az UniCredit 2016-os gyenge teljesítményét, és rámutatott arra, hogy az UniCreditnek sürgősen tőkeemelésre van szüksége.⁷

A nemteljesítő hitelek alakulása

Az olasz bankszektor legnagyobb problémája azonban nem a pénzüntézetek magas száma, hanem az elmúlt évtizedek során felhalmozódott, közel 200 milliárd eurós rossz hitelállomány, amely megfojtja a bankokat: átlagosan hét év alatt sikerül behajtani a rossz adósokon a tartozást, amely ez idő alatt 35%-ot veszít az értékéből.⁸ A 3. ábra azt mutatja, hogy miként alakul a nemteljesítő hitelek (non-performing loans, NPL) behajtási folyamata Olaszországban, és miért jelent ez ekkora terhet a bankrendszer számára. Az Olasz Bankszövetség (Associazione Bancaria Italiana – ABI) által publikált adatok alapján készült grafikonból kiderül, hogy minél előbb sikerül behajtani a nemteljesítő hitelt, annál kisebb a bank vagy az eszközközkezelő vesztesége.

3. ábra: A nemteljesítő hitelek behajtásának ideje és a hitel értékvesztése

A kép forrása: <http://www.truenumbers.it/crediti-incagliati/>

A PricewaterhouseCoopers 2016 decemberi NPL jelentése alapján az olasz bankrendszerben mintegy 331 milliárd eurónyi lejárt, nemteljesítő hitel van, ennek 60%-a, megközelítőleg 197 milliárd euro a beragadt, úgynevezett rossz-hitel kategóriába tartozik, amely visszahúzza az olasz hitelpiacot, és veszélyt jelent a bankrendszer egészére. Az NPL-ek 74%-a nagyvállalati vagy kis- és középvállalkozások által felvett hitel, ezek közül a legtöbb Lombardia és Lazio tartományok között oszlik meg. Ami még nagyobb problémát jelent, hogy a rossz hitelek 47%-a mögött van csak valós fedezet.⁹

4. ábra: A nemteljesítő hitelek (NPL) mértékének alakulása 2008-2016 első féléve között

A kép forrása: <http://www.pwc.com/it/it/publications/assets/docs/npl-market-1612.pdf>

Chart 6: Gross NPE and Bad Loans trend

A Banca d'Italia honlapján közzétett adatok alapján 2016 decemberében az olasz bankoknál felhalmozódott nemteljesítő hitelek értéke elérte a bruttó 349 milliárd eurót.

⁷ <https://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/eu-wide-stress-testing/2016/results>

⁸ <http://www.truenumbers.it/crediti-incagliati/>

⁹ <http://www.pwc.com/it/it/publications/assets/docs/npl-market-1612.pdf>

Ebből 215 milliárdnyi tartozott a rossz hitelek (bad loans) kategóriába. A leértékeléseket követően nemteljesítő hitelek nettó értéke 173 milliárd eurót – azaz a teljes hitelállomány 9,4%-át – a rossz hitelek pedig 81 milliárd eurót – azaz a teljes hitel állomány 4,4%-át – tettek ki. A nemteljesítő hitelek mintegy háromnegyede a vállalkozások által felvett hitelekből, fennmaradó rész a családok számára folyósított hitelekből származik. A nemteljesítő hitelek mögötti valós biztosítékok az olasz jegybank becslései alapján 92 milliárd eurónak felelnek meg.¹⁰

5. ábra: A nemteljesítő hitelek mértéke Olaszországban 2016-ban a Banca d'Italia adatai alapján
 Forrás: https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/rapporto-stabilita/2017-1/en-FSR-1-2017.pdf?language_id=1

Credit quality: amounts and shares of non-performing loans and coverage ratios (1)															
(billions of euros and per cent; December 2016)															
	Significant banks (2)					Less significant banks (2)					Total (2)				
	Gross exposures	Net exposures	Gross percentage share	Net percentage share	Coverage ratio	Gross exposures	Net exposures	Gross percentage share	Net percentage share	Coverage ratio	Gross exposures	Net exposures	Gross percentage share	Net percentage share	Coverage ratio
Customer loans (3)	1,519	1,373	100.0	100.0	9.6	312	283	100.0	100.0	9.3	2,017	1,830	100.0	100.0	9.3
Performing	1,251	1,244	82.4	90.6	0.6	252	250	80.6	88.2	0.7	1,667	1,657	82.7	90.6	0.6
Non-performing	267	129	17.6	9.4	51.7	61	33	19.4	11.8	44.8	349	173	17.3	9.4	50.6
Bad debts (4)	165	61	10.9	4.4	63.1	36	15	11.5	5.4	57.8	215	81	10.7	4.4	62.3
Unlikely to pay	98	65	6.4	4.7	33.7	22	16	7.0	5.6	27.9	126	85	6.3	4.7	32.6
Past-due	5	4	0.3	0.3	24.7	3	3	0.9	0.9	9.4	8	7	0.4	0.4	19.4

A bankok tőzsdei szereplése 2016¹¹

A 2016-os évben kifejezetten rosszul teljesítettek az olasz bankok a milánói tőzsdén. Az FTSE Mib banki értékpapírokat összesítő indexe 39%-ot esett, és a banki részvények ezzel összesen 43 milliárd eurót vesztek árfolyamukból a tőzsdei kereskedésen.

Összértékben az UniCredit szenvedte el a legnagyobb veszteséget, mintegy 14,8 milliárd eurót (-46,8%), ezt követi a Banca Intesa Sanpaolo 11 milliárd (-21,4%), a Banco Popolare 4,95 milliárd (-75,7%), és az Ubi Banca 3,4 milliárd eurós (-57,8%) veszteséggel. Százalékban mérve viszont az 2016 év eleji kiinduló értékhez képest a Monte dei Paschi di Siena esett a legtöbbet, összesen 87,8%-ot az év folyamán, ez 3,2 milliárd eurónak felel meg. A kisebb bankok is veszítettek papírjaik értékéből: a Banco Popolare di Milano 2,46 milliárd (-60,8%), a Fineco Bank 1,39 milliárd (-30%), míg a Mediobanca (-12%) és Bper (-27,6%) külön-külön mintegy 930 millió eurót.

Az olasz tőzsdén a tavalyi évben a 387 jegyzett vállalat közül a két legnagyobb forgalmat bonyolító részvény a két nagybanké volt: volumenben az Intesa Sanpaolo volt a legnagyobb forgalmú, összesen 78 milliárd euro értékben, míg az ügyletek számát tekintve az UniCredit részvényei bonyolították a legnagyobb forgalmat 5,8 millió ügylettel.

¹⁰ <http://www.bancaditalia.it/media/views/2017/npl/faq/index.html>

¹¹ http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2016/12/30/banche-in-borsa-bruciati-43-mld-in-2016_d811ba90-9313-48e3-ae09-0d4aa62a5ede.html

6. ábra: Az FTSE MIB banki értékpapírokból álló indexének alakulása a 2016-os évben

Forrás: <http://www.borsaitaliana.it/borsaitaliana/ufficio-stampa/comunicati-stampa/2016/csfineanno.htm>

GRAFICO

Az olasz bankszektor főszereplői

Az olasz bankszektor két főszereplője mind a saját tőke, mind a bankfiókok száma alapján a Banca Intesa Sanpaolo és az UniCredit csoport. Országsszerte mindkettő közel 4000 bankfiókkal rendelkezik (a bankfiókok száma az elmúlt években folyamatosan csökkent, és ez a trend a közeljövőben is folytatódni fog), emellett mindkét bank fontos szereplő a nemzetközi, főleg az európai bankpiacon is.¹²

A méretet tekintve 2016 végéig a harmadik helyen az évek óta likviditási problémákkal küzdő Banca Monte dei Paschi di Siena volt, 2048 bankfiókkal.¹³

2017. január 1-jétől azonban – a takarékszövetkezeti reform következtében az addig negyedik helyen lévő Banco Popolare (1695 bankfiók)¹⁴ és a hetedik Banca Popolare di Milano (716 bankfiók)¹⁵ fúziójának eredményeként – a harmadik helyre lépett előre az új, részvénytársaság formájában működő Banco BPM, amely jelenleg több mint 2500 bankfiókkal rendelkezik.

¹² https://www.unicreditgroup.eu/en/unicredit-at-a-glance.html?topmenu=INT-TM_ABO0_en052;

http://www.group.intesasanpaolo.com/scripts/lisr0/si09/#/ita_home.jsp

¹³ <https://www.mps.it/investors/investor-relations/bilanci-relazioni/BilanciOK/2016/Relazione%20Semestrale.pdf>

¹⁴ <http://www.gruppobancopopolare.it/media/Relazione-finanziaria-semestrale-30-giugno-2016.pdf>

¹⁵ http://www.gruppobpm.it/it-ist/investor-relations/bilanci/2016/Relazione_Finanziaria_Semestrale_del_Gruppo_Bipiemme_al_30.06.2016/allegato1/Gruppo%20Bipiemme%20Relazione%20Semestrale%202016.pdf

Banca Intesa Sanpaolo: Olaszország piacvezető bankja 2016-ban kiválóan teljesített¹⁶

A Banca Intesa Sanpaolo csoport Olaszország piacvezető bankjaként a hitelpiacon 16%-os, a befektetői piacon pedig 17%-os piaci részesedéssel bír. A torinói székhelyű pénzintézet az eurozóna bankjai között is az egyik legfontosabb szereplő, tőzsdei értéke alapján 2016 decemberében a negyedik helyen állt a francia BNP Paribas, a spanyol Banco Santander csoport és a BBVA mögött.¹⁷

A Banca d'Italia 2016. december 31-es összesítése alapján a Banca Intesa Olaszországban összességében 13%-os piaci részesedéssel, 11,1 millió ügyféllel, több mint 4000 bankfiókkal és 64 000 alkalmazottal¹⁸ rendelkezik. Emellett 12 másik országban, elsősorban Kelet-Európában, Észak-Afrikában és a Közel-Keleten van jelen. Összesen 1200 külföldi bankfiókot működtet, továbbá az európai pénzügyi és politikai központok – Brüsszel, Frankfurt, London, Párizs – mellett képviseleti irodát tart fenn többek között az Amerikai Egyesült Államokban New Yorkban és Washingtonban, valamint Moszkvában, Tokióban és Sydneyben is.¹⁹

A Banca Intesa Sanpaolo csoport 2016-ban a 3 100 millió euro nyereséget termelt, ezzel 14%-kal javította 2015-ös eredményét. Ezzel a kiváló teljesítménnyel rekordévet zárt, amely 2007 óta a legjobb eredménynek számít. A 2016. december 31-i adatok alapján a bank CET1 tőke megfelelési mutatója 12,9%-os volt, amely az egyik legmagasabb Európában. A torinói székhelyű bank 2016. december 31-én 48 911 millió euro saját tőkével, 725 100 millió euro teljes eszközállománnyal rendelkezett.²⁰

2016. december 31-én a bank nettó nemteljesítő hitelállománya 29 767 millió eurót tett ki, ez a teljes hitelállomány 8,2%-a. Fontos megemlíteni, hogy a nettó NPL állomány 2016. szeptember 30-án nemteljesítő hitelállománya még 31 044 millió euro volt; ez azt jelenti, hogy 2016. év utolsó negyedében 6 300 millió eurónyi nemteljesítő hiteltől szabadult meg a bank. 2015. december 31-én pedig 33 086 millió euro volt az NPL-ek mértéke, így 2015 óta összesen 10%-kal sikerült csökkenteni az NPL állományt. A Banca Intesa mindemellett úgy tudta csökkenteni a nemteljesítő hitelállományát 2016-ban, hogy közben a 2015. december 31-i 347 333 millió euróról 5%-kal 364 713 millió euróra növelte a kihelyezett hitelek mértékét.²¹

A Banca Intesa jó teljesítménye 2017 első negyedében is folytatódott és a pénzintézet már az első három hónapban 901 millió nyereséget termelt. Olaszország „egészséges” nagybancija 2017. március 31-én 50 735 millió euro saját tőkével, 739 453 millió euro teljes eszközállománnyal rendelkezett. A bank nettó nemteljesítő hitelállománya 29 222 millió eurót tett ki, ez a teljes hitelállomány 8%-a és a 2016 első negyedéves adathoz képest 12%-os csökkentést jelent.²²

¹⁶ A bank teljesítményével kapcsolatos adatok a 2017. június 1-jei keltezésű vállalati prezentáció, a 2017. áprilisi dátumozású, 2017. március 31-ig adatokat tartalmazó vállalati prezentáció, valamint a 2016. teljes éves jelentés alapján lettek frissítve (2016.12.31.)

¹⁷ https://it.wikipedia.org/wiki/Classifica_dei_gruppi_bancari_della_zona_euro_per_capitalizzazione#cite_note-12

¹⁸ http://www.group.intesasanpaolo.com/scriptsir0/si09/contentData/view/Tabelle_Collaboratori.pdf?id=CNT-04-0000000A1390&ct=application/pdf Az adat 2014-es.

¹⁹ http://www.group.intesasanpaolo.com/scriptsir0/si09/contentData/view/Brochure_istitutit_it.pdf?id=CNT-04-0000000418CE

²⁰ <http://www.group.intesasanpaolo.com/scriptsir0/si09/contentData/view/content-ref?id=CNT-05-00000004D7190> 2016-os éves beszámoló (26. oldal / 704)

²¹ <http://www.group.intesasanpaolo.com/scriptsir0/si09/contentData/view/content-ref?id=CNT-05-00000004CECB8> 2016-os éves beszámoló (26. oldal / 704)

²² http://www.group.intesasanpaolo.com/scriptsir0/si09/contentData/view/Presentazione_1Q17_IT.pdf?id=CNT-05-00000004D72ED&ct=application/pdf ;

http://www.group.intesasanpaolo.com/scriptsir0/si09/contentData/view/20170511_1Q17_Trim_it.pdf?id=CNT-05-00000004D8864&ct=application/pdf

UniCredit csoport: gyenge teljesítmény, vezetőcsere és stratégiai irányváltás 2016-ban

Az UniCredit csoport 2015-ös éves jelentése szerint a bank 2015. december 31-én 50 087 millió euro saját tőkével, 860 433 millió euro teljes eszközállománnyal, 10,73% CET1 tőke megfelelési mutatóval és több mint 144 000 alkalmazottal rendelkezett világszerte. Az UniCredit csoport nemteljesítő hitelállománya 2015 év végén 38 920 millió eurót tett ki, amely a teljes hitelállomány 8,21%-ának felelt meg. Ebből a rossz hitelek mértéke elérte 19 924 millió eurót, amely a teljes hitelállomány 4,2%-a. A 2015-ös évben az UniCredit csoport 1 700 millió euro profitot termelt, amely 15,6%-kal kevesebb volt, mint a 2014-es bázis.²³

Az olasz UniCredit SpA ezzel szemben 2015. december 31-én 46 525 millió euro saját tőkével, 394 372 millió euro teljes eszközállománnyal, és 10,59%-os CET1 tőke megfelelési mutatóval rendelkezett.²⁴ Az UniCredit SpA nemteljesítő hitelállománya 2015. december 31-én 26 364 millió eurót tett ki, ez a teljes (olasz) hitelállomány 12,5%-a. A bankcsoport 2015. év végén közel 47 000 alkalmazottat foglalkoztatott Olaszországban.²⁵

2016 igen nehéz év volt az UniCredit számára, a bankcsoport a tavalyi évet 11 790 millió eurós veszteséggel zárta. A 2016-os éves jelentés alapján az UniCredit csoport 2016. december 31-én 39 336 millió euro saját tőkével, 859 533 millió euro teljes eszközállománnyal, 11,15%-os CET1 tőke megfelelési mutatóval rendelkezett. Az UniCredit csoport bruttó nemteljesítő hitelállománya 2016 év végére 56 342 millió eurót tett ki, ami a 478 146 millió eurós bruttó teljes hitelállomány 11,78%-ának felelt meg. Az UniCredit az év során újraértékelte a hitelállományát és a rossz hiteleken 31 347 millió euro értékben korrekciót hajtott végre, amelynek következtében a rossz hitelállomány (bad loans) nettó, könyv szerinti értéke 24 995 millió euro lett, ami a korrekciót követően nettó értéken 444 607 millió eurós teljes hitelállomány 5,62%-a. Ez 34,7%-os csökkenést jelent a rossz hitelek előző évi állományához képest, ugyanis 2015. december 31-én még 38 268 millió eurót tett ki a rossz hitelek mértéke.²⁶

Az olasz UniCredit SpA 2016. december 31-én 32 697 millió euro saját tőkével, 394 188 millió euro teljes eszközállománnyal, és 8,15%-os CET1 tőke megfelelési mutatóval rendelkezett. Az UniCredit SpA nemteljesítő hitelállománya 2016. december 31-én bruttó értékben 36 832 millió eurót tett ki, ez a teljes (Olaszországban kihelyezett) hitelállomány 15,67%-a. A leértékelést követően az NPL-ek nettó értéke 15 996 millió euro, ez a teljes (Olaszországban kihelyezett) hitelállomány 7,5%-a.²⁷ A bankcsoport dolgozói állománya

---

²³ <https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/investors/bilanci-e-relazioni/2015/4Q15/Relazioni-e-Bilancio-Consolidato-2015.pdf>

²⁴ <https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/investors/bilanci-e-relazioni/2015/4Q15/UniCredit-SpA-Relazioni-e-Bilancio-2015-Progetto-di-Bilancio.pdf> és <http://finanza.economia-italia.com/2016/07/banche-italiani-migliori.html>

²⁵ https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/banking-group/at-a-glance/ProfiloGruppoUniCredit_Settembre2016.pdf

²⁶ <https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/investors/bilanci-e-relazioni/2016/4Q16/Relazioni-e-Bilancio-Consolidato-2016.pdf> (42. oldal /552)

²⁷ <https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/investors/bilanci-e-relazioni/2016/4Q16/UniCredit-SpA-Relazioni-e-Bilancio-2016.pdf> (18. 19. 42. oldal)

Olaszországban 47 796 fő volt.²⁸ Az UniCredit SpA az olasz bankszektorban 2016. december 31-i adatok alapján 12,3%-os piaci részesedéssel rendelkezett.²⁹

Az UniCredit SpA 8,15%-os CET1 aránya az EKB által előírt 8%-os minimum küszöbhez közelített, így mindenképp tőkeemelésre volt szükség. A 2016-os EBA stresszteszt eredményei szerint ez a CET1 arány azonban egy esetlegesen bekövetkező gazdasági válság esetén 2018-ra már 7,1%-ra csökkent volna, amennyiben a bank nem hajt végre tőkeemelést.

Az UniCredit csoport a 2016. május 24-i rendkívüli igazgatósági ülését követően bejelentette, hogy hat év után távozik posztjáról az UniCredit vezérigazgatója, Federico Ghizzoni. Ezt követően a 2016. június 30-án megtartott rendkívüli igazgatósági ülésen egyhangúlag a francia Jean-Pierre Mustiert jelölték a vezérigazgatói tisztségre, akit a részvényesek július elején meg is szavaztak.

Portfóliótisztítás a tőke megfelelési mutató javítása érdekében

Mustier kinevezését követően azonnal megkezdte a változtatásokat és a bank tőke megfelelési mutatójának javítása érdekében tulajdonrészeket adott el érdekeltségeiből, hogy növelje a kapitalizációt.

FinecoBank értékesítése

Első lépésként 2016. július 12-én került eladásra a bankcsoport „csillagaként” emlegetett, modern, Fintech vonalat követő FinecoBank 10%-os pakettje, összesen 328 millió euro értékben, részvényenként 5,40 eurós árfolyamon. Az ügyletet követően az UniCredit megtartotta többségi tulajdonrészét és továbbra is 55%-os részesedéssel rendelkezett a FinecoBankban.³⁰ A 90 napos lock-up időszak után azonban újabb 20%-nyi FinecoBank részvényt dobtak piacra 2016 októberében.³¹

Kivonulás a lengyel piacról

A másik tőkeemelést célzó tranzakció az UniCredit csoport lengyel leányvállalatát, a Pekao Bankot érintette. Először 2016. július 13-án a részvények mintegy 10%-át kitevő 26,2 millió Pekao részvényt értékesítettek részvényenként 126 zloty árfolyamon, de maradt még 40%-os részesedésük. 2016 októberében ugyanakkor az UniCredit megegyezett a Pekao Bankban levő további 32,8%-os tulajdonának eladásáról a Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. („PZU”) lengyel biztosítótársasággal és a Polski Fundusz Rozwoju S.A. („PFR”) befektetési alappal, 123 zlotys részvényárfolyamon.

---

²⁸ https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/investors/bilanci-e-relazioni/2016/4Q16/CbC_Informativa_Dic-31-2016-versione-ITA.pdf

²⁹ https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/it/sustainability/sustainability-reporting/2016/IR2016_ITA_singole_completo_13042017.pdf

³⁰ <http://www.repubblica.it/economia/2016/07/12/news/unicredit vende il 10 per cento di finecobank incasso da 328 milioni di euro-143881038/>

³¹ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-10-12/unicredit-vende-altro-20percento-finecobank-collocamento-accelerato--192234.shtml?uuid=ADRQaCbB>

Az összesen 10,6 milliárd zloty értékű tranzakció 2017.- június 7-én lezárult.³² 2016. december 8-án pedig bejelentették, hogy részvényalapú kötvényekben értékesítik a Pekao Bankban fennmaradó 7,3%-nyi részesedésüket.³³

2017 júniusában az UniCredit a „Transform 2019” stratégiai tervének megfelelően kivonul a lengyel piacról és 142 millió euróért eladta a Pioneer Pekao Investment Management SA, a Pekao Pioneer PTE SA és a Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o. befektetési társaságokat a Pekao Banknak. A tranzakció végrehajtása a szabályozó hatóságok jóváhagyásától függően 2017 második felére várható. Az üzlet beteljesülésével a Pekao Bank 100%-os tulajdonosa a lesz a társaságoknak.³⁴

A Pioneer Global Asset Management eladása

A bank harmadik rendkívüli bevételi forrása a Pioneer Global Asset Management alapkezelő eladásából származik, ezt a tranzakciót 2016. december 12-én jelentették be. A vevő a francia Amundi, amely jelenleg a hatodik legnagyobb európai vagyongazdálkodó. A Pioneer eladásáért a vártnál többet, összesen 3,545 milliárd eurót kap az UniCredit, és ezenfelül a megállapodás része még 315 millió euro rendkívüli osztalék kifizetése is, amivel összesen 4 milliárd euróval nő majd az UniCredit tőkéje.

Transform 2019

2016. december 13-án Mustier vezérigazgató bemutatta a „Transform 2019” elnevezésű, az elkövetkező két évre vonatkozó stratégiai üzleti tervet, amely 2017 folyamán további 13 milliárd eurós tőkeemelést, 17 milliárd eurónyi nemteljesítő hitel kiszervezését, és 2019-ig bezárólag összesen 6 500 alkalmazott leépítését tartalmazza. A tőkeemelést az egyes tulajdonrészek értékesítésén túl 2017 februárjában egy eddig nem látott mértékű részvénykibocsátással hajtották végre annak érdekében, hogy 2019-re elérjék a Mustier által kitűzött 12,5%-os CET1-es célszámot. A létszámleépítést a nyugat-európai bankfiókok számának csökkentésével kívánják elérni, melyben elsősorban Olaszország az érintett. Itt 883 fiók bezárását tervezik, ez 3900 alkalmazott elbocsátását jelenti az elkövetkező két év során.³⁵

13 milliárd eurós tőkeemelés

A 2017. január 12-én tartott rendkívüli közgyűlésen a részvényesek 99,63%-a megszavazta a vezetőség által javasolt 13 milliárd eurós tőkeemelést a bank CET1-es mutatójának javítása érdekében. A három legnagyobb részvényes, a Capital Research and Management Company alap (6,7%), az Abu Dhabi-i érdekeltségű Aabar Investments (5%), valamint a BlackRock (4,8%) már

---

³² <https://www.unicreditgroup.eu/it/press-media/press-releases-price-sensitive/2017/unicredit--perfezionata-la-cessione-del-32-8--del-capitale-di-ba.html>

³³ http://www.repubblica.it/economia/finanza/2016/12/08/news/unicredit_vende_banca_pekao_e_incassa_2_4_miliardi-153683961/

³⁴ <http://finanza.lastampa.it/News/2017/06/02/unicredit-sottoscrive-accordo-con-bank-pekao-per-cessione-quote-in-pioneer/OTdfMiAxNyOwNIOWMI9UTEI>

³⁵ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-12-13/unicredit-svela-piano-2019-aumento-13-miliardi-14mila-uscite-e-maxi-accantonamenti-npl-082342.shtml?uuid=ADf53tCC>

a közgyűlést megelőzően jelezte, hogy támogatni fogja a tőkeemelést, így a főrészvényesek tulajdonosi struktúrája nem változott.³⁶

Az UniCredit bankcsoport 2017. február 1-jén hivatalosan bejelentette, február 6-án pedig elindította a március 10-ig tartó, 13 milliárd eurós tőkeemelési folyamatát, amelynek során összesen több mint 1,6 milliárd új részvény került a piacra. A bank 38 %-os diszkonttal értékesítette az újonnan kibocsátott részvényeit, amelyek így 8,09 eurós áron kerültek eladásra. A befektetők minden öt meglévő törzsrészvény után 13 új részvény vásárlására voltak jogosultak. A befektetők jól reagáltak a tőkeerősítő programra és február 23-ig a részvényesek 99,8%-a élt részvényjegyzési jogával,³⁷ így a bank közleményt adott ki a tőkeemelés sikerességéről.³⁸ A részvénykibocsátás általi tőkeemelés sikeresen zárult, az UniCredit CET1 tőkemegfelelési mutatója 11,15%-ra emelkedett. Ez volt az olasz tőzsde történetének eddigi legnagyobb feltőkésítése.^{39,40}

Működési modell átszervezés a költségcsökkentés érdekében

Az UniCredit működési költségei igen magasak, ezért a „Transform 2019” a tőkemegfelelési mutató javítása mellett főleg a működési modell átalakítására és ezáltal a költségcsökkentésre koncentrál. Ennek fényében Mustier még 2016 decemberében bejelentette, hogy saját, valamint a bank igazgatósági tagjainak – Giuseppe Vita elnök, Luca Cordero di Montezemolo, Vincenzo Calandra Bonaura és Fabrizio Palenzona elnök-helyettesek – fizetését 40%-kal fogják csökkenteni 2017. január 1-jétől.

A költségcsökkentés érdekében a bank a 2015-2019 közötti időszakban összesen 9 400 teljes munkaidős munkavállalótól válik meg (ez a jelenlegi olaszországi alkalmazottak 21%-a), ebből a korábban bejelentett stratégiai terv alapján 2018-ig 5 600 főtől.⁴¹

Az olasz UniCredit SpA munkavállalói közül 3 900 fő leépítésére kerül majd sor az elkövetkező két évben, erről a bank vezetése és a szakszervezetek 2017. február 4-én egyeztek meg. A megállapodás része az is, hogy a bank a következő három évben 1300 új, fiatal munkavállalót vesz fel a generációváltás biztosítása érdekében.⁴²

A „Transform 2019” eredményei már látszanak az UniCredit 2017 első negyedéves eredményein, amelyek biztos javulást mutatnak az előző negyedévhez képest. A bankcsoport bevételei az előző negyedévhez viszonyítottnak 11,7%-kal, 4,8 milliárd euróra emelkedtek, a kiadásokat pedig 1,5%-kal sikerült csökkenteni, így az év első három hónapjában az UniCredit csoport 907 millió eurónyi profitot termelt. A 2017 februárjában végrehajtott 13 milliárd eurós tőkeemelés következtében

---

³⁶ http://www.repubblica.it/economia/2017/01/12/news/unicredit_soci_riuniti_per_l_aumento_da_13_miliardi-155880758/

³⁷ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-02-23/unicredit-porto-l-aumento-998percento-e-13-miliardi-raccolti-204908.shtml?uclid=AeE8zGc>

³⁸ <https://www.unicreditgroup.eu/it/press-media/press-releases-price-sensitive/2017/aumento-di-capitale-unicredit-.html>

³⁹ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-02-01/unicredit-maxi-aumento-sara-offerto-38percento-sconto-220134.shtml?uclid=AEU32MM>

⁴⁰ http://www.huffingtonpost.it/2017/02/23/unicredit-successo-aumento-capitale_n_14967396.html

⁴¹ <http://www.reuters.com/article/us-italy-banks-unicredit-salary-idUSKBN14U2GT?il=0> és <https://www.forexinfo.it/Unicredit-aumento-di-capitale-quando-parte-ultime-notizie>

⁴² <https://www.unicreditgroup.eu/it/press-media/press-releases-price-sensitive/2017/unicredit-firmato-con-i-sindacati-italiani-l-accordo-relativo-a.html>

bank CET1-es tőke megfelelési mutatója 11,45%-ra nőtt. Emellett a nemteljesítő hitelek mértékét is sikerült valamelyest csökkenteniük, a 2016. decemberi 56,3 milliárd euróról 53,3 milliárd euróra.⁴³

Banca Monte dei Paschi di Siena: az olasz bankrendszer „nagy betege”

A világ legrégebbi bankjaként számon tartott, 1472-ben alapított Banca Monte dei Paschi di Siena évek óta komoly likviditási problémákkal küzd. A jelenleg 25 493 alkalmazottal, 4,8 millió ügyféllel és országszerte 1 861 bankfiókkal rendelkező toszkán bank vezetőségi tagjainak tevékenységével kapcsolatban az elmúlt években több nyomozás is folyt, amelynek során 2013 márciusában az akkori kommunikációs igazgató, David Rossi a bank sienai irodaházának ablakából kivette magát öngyilkosságot követett el.⁴⁴

2016. július: terv az Mps megmentésére: 5 milliárd eurós tőkebevonás a piacról

Az Mps menedzsmentje 2016. július végén, az EBA stressztesztek kimondottan rossz eredményeinek közzététele előtt hagyta jóvá a bank megmentésének tervét, amelynek értelmében 5 milliárd eurónyi tőkét terveztek bevonni az év hátralévő részében a piacról. Emellett pénzügyi stabilitásának javítása érdekében a bank 9,2 milliárd eurónyi rossz hitelállományát is értékesíteni kívánta.

A rossz hitelek névértéke 2016 júliusában 27 milliárd euro volt, így a tervek szerint értékpapírosítás segítségével nagyjából 34%-os áron váltak volna meg a beragadt hitelektől. 2016 nyarán a hírek még arról szóltak, hogy a Citigroup, a Bank of America, a Deutsche Bank és a Credit Suisse is érdeklődését fejezte ki egy olyan konzorcium létrehozására, amely 5 milliárd eurós összeg lejegyzését vállalja annak érdekében, hogy az Mps tőkeemelést tudjon végrehajtani. A részvénykibocsátást 2016 év végére tervezték, a tranzakciót pedig az olasz Mediobanca, valamint a JP Morgan koordinálta volna.⁴⁵

Matteo Renzi akkori olasz miniszterelnök még a La Repubblica napilapnak adott interjújában az Mps mentőtervével kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy nem engedhető meg, hogy az állampolgárok fizessék meg a múltban elkövetett politikai hibák árát, így nem lesz állami beavatkozás. Mind ő, mind Pier Carlo Padoan gazdasági és pénzügyminiszter a piacról várták a megoldást az Mps problémáira.⁴⁶

3 241 millió euro veszteség a 2016-os évben

Az Mps – 2016-os éves jelentése alapján – 2016. december 31-én 6 425,4 millió euro saját tőkével rendelkezett, amely 33%-kal alacsonyabb az egy évvel korábbi szintnél (a 2015. december 31-én még 9 596,4 millió euro volt az Mps saját tőkéje). Az előző éves adatokhoz képest a bank teljes

⁴³ <https://www.unicreditgroup.eu/it/press-media/press-releases-price-sensitive/2017/resoconto-intermedio-di-gestione-consolidato-al-31-marzo-2017.html>

⁴⁴ <https://www.mps.it/investors/investor-relations/bilanci-relazioni/BilanciOK/2017/Relazione%20primo%20trimestre.pdf> és <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2013-03-07/montepaschi-suicida-david-rossi-081256.shtml?uuid=AbvDSgbH>

⁴⁵ http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-07-31/il-maxi-piano-mps-test-mercato--103013.shtml?uuid=ADxqr9z&cmpid=nl_7+oggi_24ore_com <http://www.panorama.it/economia/aziende/mps-piano-salvataggio-bce-punto-per-punto/>

⁴⁶ http://www.repubblica.it/politica/2016/07/31/news/intervista_renzi-145115541/

eszközállománya is csökkent: 9,4%-kal 153 178,5 millió euróra zsugorodott. A 2015 decemberében még 12%-os CET1 tőke megfelelési mutató a bank rossz teljesítménye és a nemteljesítő hitelek mértékének emelkedésének következtében egy év alatt 8,2%-ra csökkent. Az Mps éves jelentése szerint a nemteljesítő hitelek 2016 december végén bruttó értéken mintegy 45 800 millió eurót tettek ki, ezek nettó értéke a közlemény szerint 20 319,9 millió euro. A 2016-os évben az Mps összesen 3 241 millió eurónyi veszteséget halmozott fel. A bank költség/bevétel aránya a 2016-os évben 61,2%-ra emelkedett, amely több mint 10%-kal magasabb az előző évinél. Ami még nagyobb aggodalomra ad okot az az, hogy az Mps saját tőke-arányos megtérülés mutatója (ROE) a 2016-os évben -40,5%-os volt, ami 45,5% csökkenést jelent a 2015-ös 5%-s ROE-hoz képest.⁴⁷

2016. szeptember: vezetőváltás az Mps élén: Marco Morelli veszi át Fabrizio Viola helyét

Az Mps augusztus végi közgyűlését követően 2016. szeptember 8-án lemondott Fabrizio Viola, a bank vezérigazgatója és főigazgatója, aki 2012 óta irányította a pénzügyintézetet.⁴⁸

2016. szeptember 20-án az Mps élére új ügyvezető és főigazgatót neveztek ki Marco Morelli személyében, aki a Bank of America Merrill Lynch Italia vezetői székéből érkezett. Morelli 2003-2010 között már dolgozott az Mps-nél és több fontos vezetői pozíciót is betöltött a bankban.⁴⁹

2016. október vége: Morelli új stratégiai üzleti terve a 2016-2019-es időszakra: alaptőke-emelés, költségcsökkentés és strukturális átszervezés a profittermelés érdekében⁵⁰

Marco Morelli 2016. október 24-én bemutatta az Mps működésének átalakításáról szóló, 2016-2019-es időszakra kiterjedő stratégiai üzleti tervet, amelynek célja az volt, hogy az évek óta veszteséges bank 2019-re ismét profitot tudjon termelni.

Az üzleti terv fő elemei a következők:

- 5 milliárd eurós alaptőke-emelés a piaci befektetők és az Atlante bankmentő alap segítségével;
- a nemteljesítő hitelállomány nagy részének felszámolása, 27,6 milliárd eurónyi rossz hitelállomány értékesítése;
- költségcsökkentő intézkedések és strukturális átszervezés: 2019-ig 9%-kal, összesen 1,5 milliárd euro értékben tervezték csökkenteni a bank működési költségeit;
- külön hitelkezelő divízió létrehozása;
- az alternatív, főleg az online ügyfélkiszolgálási csatornák előtérbe helyezése.

Az 5 milliárd eurós alaptőke emelésre azért lett volna szükség, mert az EKB a nyári EBA által végzett stresszteszteken elért rossz eredmények után erre utasította az Mps-t, és figyelmeztetett, hogy amennyiben nem sikerül a tőkeemelés, akkor megvonja az Mps működési engedélyét.

---

⁴⁷ https://www.mps.it/investors/investor-relations/bilanci-relazioni/BilanciOK/2016/BILANCIO_GMPS_31122016.pdf

⁴⁸ <http://www.ilgiornale.it/news/economia/ora-nellagenda-mps-spunta-cambio-dellad-1299482.html>

⁴⁹ <http://argomenti.ilsole24ore.com/marco-morelli.html>

⁵⁰ http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2016/10/25/mps-nel-piano-2.600-esuberi-500-filiali-da-chiudere_bb7bf24e-2aae-49ba-a9a3-c0d90d7e14a8.html

2016. november: rendkívüli közgyűlés és új igazgatótanácsi elnök

Morelli a tőkeemelés jóváhagyása céljából 2016. november 24-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, ahol végül a részvényesek 96,3%-a jóváhagyta a tőkeemelést.⁵¹ Ugyanezen a közgyűlésen került kinevezésre Alessandro Falciai, az Mps igazgatótanácsának új elnöke a 2016 szeptemberében lemondott Massimo Tononi helyére. Falciai 2015 óta tagja az Mps igazgatótanácsának, akkor 150 millió euróért vásárolt Mps részvényt, ezzel 1,8%-os tulajdonosi részesedést szerzett a bankban.⁵²

A tőkeemeléshez 2016 júliusa óta folyamatosan keresték az olasz és a nemzetközi befektetőket. Az Il Sole 24 Ore gazdasági napilap a lehetséges befektetők között emlegette Soros György amerikai hedge fund vezetőt, John Paulsont, valamint a katar királyi család által kezelt állami vagyonalapot (Qatar Investment Authority) is, amely a hírek szerint 1,5-2 milliárd euróval szállt volna be a világ legrégebben működő bankjának megmentésébe. A külföldi tőkebevonásra azért lett volna szükség, mert a tavasszal létrehozott olasz, részben állami fenntartású (Cassa dei Depositi e Prestiti) Atlante bankmentő alap és az Mps megállapodást kötött arról, hogy tőkeemelés esetén az Atlante 1,6 milliárd euro értékben vásárol ügynevezett „mezzanine”, köztes kötvényeket, azonban ez az összeg nem volt elég az EKB által előírt 5 milliárd eurós tőkeemeléshez. Az ősz folyamán a Renzi-kormány folyamatos tárgyalásokat folytatott az Európai Bizottsággal és az EKB-val az Atlante bankmentő alap állami szerepvállalása miatt.

2016. december: sikertelen tőkeemelési kísérletet követően az állami szerepvállalás elkerülhetetlenné vált az Mps megmentése érdekében

A tőkeemelés céljául szolgáló részvénycsere programot a 2016. december 4-i, az olasz alkotmány reformjáról szóló népszavazás után tervezte indítani az Mps. A népszavazás eredményét követően azonban újabb haladékot kért a bank igazgatótanácsa az EKB-tól, hogy hosszabbítsák meg a tőkeemelés határidejét 2016. december 31-ről 2017. január 20-ra.⁵³ Ezt a kérést azonban az EKB elutasította.⁵⁴

A lakossági kisbefektetői kötvény-részvény csereprogramot, amely a tőkeemelés egyik kulcsfontosságú eleme, végül csak 2016. december 16-án kezdte meg az Mps. A kisbefektetők december 16-21-ig válthatták át részvényre a tulajdonukban lévő 2,1 milliárd euro értékű alárendelt kötvényt, emellett a „Fresh 2008” néven ismert, egymilliárd euro értékű hibrid értékpapírok tulajdonosai is részt vehettek a cserében. Ezeknek az ügyleteknek a következtében az Mps december 21-ig 2,2 milliárd eurónyi tőkéhez jutott, azonban ez jócskán elmaradt az EKB által előírt 5 milliárd eurótól, így szükségessé vált az állami beavatkozás annak érdekében, hogy ne menjen csődbe Olaszország és a világ legrégebbi bankja.⁵⁵

---

⁵¹ <http://www.soldionline.it/notizie/azioni-italia/mps-ultime-dall-assemblea-del-24-novembre-2016>

⁵² <http://argomenti.ilsole24ore.com/alessandro-falciai.html>

⁵³ <http://www.rainews.it/dl/rainews/articoli/Monte-Paschi-il-cda-chiede-tempo-fino-al-20-gennaio-per-la-ricapitalizzazione-7930be6d-1595-45e8-8c9f-8a6277ca2b2d.html>

⁵⁴ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-12-09/mps-bce-respinge-slittamento-dell-aumento-fonti-134134.shtml?uuid=ADWFTfAC>

⁵⁵ <http://www.ilgiornale.it/news/politica/mercato-non-basta-mps-parte-scalata-pubblica-1344986.html>

Az olasz alkotmány reformjáról szóló népszavazás kimenetele és Matteo Renzi miniszterelnök lemondása után december közepén az újságok arról kezdtek cikkezni, hogy a kialakult bizonytalan politikai helyzet miatt a Qatar Investment Authority eláll addigi befektetési szándékától (sajtóértesülések szerint mintegy 1 milliárd eurót kellett volna befektetniük), és nem vesz részt az Mps tőkeemelésében. Hivatalosan azonban csak december 21-én jelentette be az Mps, hogy nem jelentkezett olyan nagyobb piaci szereplő, aki beszállt volna a bank tőkeemelési programjába.⁵⁶ Az Atlante bankmentő alap már ekkor jelezte, hogy amennyiben nem sikerül a tőkeemelés a piaci szereplők segítségével és állami beavatkozásra lesz szükség, akkor kilép az Mps mentési tervéből és eláll az 1,6 milliárd euro értékű mezzanine kötvények vásárlási szándékától.⁵⁷

2016. december 22-én a kereskedés zárása után az olasz tőzsde felügyeleti szerve, a CONSOB („Commissione Nazionale per le Società e la Borsa”), felfüggesztette az Mps részvényeinek kereskedését.

Mindeközben a pár nappal korábban megalakult új, Paolo Gentiloni által vezetett olasz kormány december 19-én benyújtotta a 20 milliárd eurós állami bankmentő alap, az úgynevezett „Salvarisparmio” rendelet tervét, amelyet a parlament alsó- valamint felsőháza is hihetetlen gyorsasággal, 2 nap alatt megszavazott és a hatósági jóváhagyásokat követően Sergio Mattarella köztársasági elnök december 26-án aláírt. (A „Salvarisparmio” bankmentőcsomag részletei később kerülnek kifejtésre. - a szerk.)

2016. december 23-án a kormány jóváhagyta a „Salvarisparmio” rendeletet és az Mps a csőd (és a bail-in) elkerülése érdekében azonnal állami beavatkozást kért.⁵⁸

2016. december 27-én kiderült, hogy az állami beavatkozás hírének következtében a megváltozott piaci körülményekre hivatkozva az EKB 5 milliárd euro helyett 8,8 milliárd eurós tőkeemelést ír elő az Mps számára. Az EKB a megemelt tőkekövetelményt azzal magyarázta, hogy a tőkeemeléshez szükséges befektetők keresésének időszakában, 2016. november 30-a és december 21-e között az Mps likviditása 12,1 milliárd euróról 7,7 milliárd euróra esett vissza.⁵⁹

2016. december 29-én az Európai Bizottság jóváhagyta az olasz kormány bankmentő csomag tervének első verzióját és engedélyezte, hogy az állam szükség esetén 2017. június 30-ig beavatkozzon, amennyiben egy pénzügyi likviditási problémákkal szembesülne.⁶⁰

2016. december 30-án a Banca d'Italia közleményt adott ki az Mps tőkeemelésével kapcsolatos állami beavatkozásról⁶¹, amelyben az EU-s BRRD (Bank Recovery and Resolution Directive) megelőző feltőkésítési (precautionary recapitalisation) szabályára hivatkoznak. Az olasz jegybank közleményében azt írta, hogy az EKB által előírt 8,8 milliárd eurós tőkeemelésből az olasz állam előreláthatólag 6,6 milliárd eurót vállal majd magára, és ezzel az Mps részvényeinek akár 75%-a kerülhet majd állami tulajdonba. Az olasz jegybank közleménye alapján az azonnali tőkeemeléshez

---

⁵⁶ http://www.adnkronos.com/soldi/economia/2016/12/21/mps-mercato-non-basta-palla-passa-allo-stato_KAIKvZr3wMLOW2egnBotzL.html?refresh_ce

⁵⁷ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-12-21/mps-atlante-si-sfila-caso-intervento-pubblico-104334.shtml?uuid=ADjp2xHC>

⁵⁸ http://www.repubblica.it/economia/2016/12/23/news/mps_governo_salvataggio_fondo_banche-154704338/

⁵⁹ <https://www.forexinfo.it/MPS-BCE-costo-salvataggio-8-8-miliardi>

⁶⁰ http://www.ansa.it/europa/notizie/rubriche/altrenews/2016/12/29/mps-ok-ue-a-utilizzo-scudo-liquidita-e-prolungamento_2364d71e-21d6-4192-a9f1-58eb73dcaa79.html

⁶¹ <http://www.bancaditalia.it/media/approfondimenti/2016/ricapitalizzazione-mps/nota-ricapitalizzazione-precauzionale-MPS.pdf>

4,6 milliárd euróval járulna hozzá az olasz államkincstár, de további 2 milliárd euro szükséges az alárendelt kötvények biztosítására. Az Mps szavatoló tőke aránya a 8,8 milliárd eurós tőkeemeléssel 11,5%-ra emelkedne.⁶²

Szintén december 30-án Paolo Gentiloni miniszterelnök évértékelő beszédében kitért az Mps-szel kapcsolatos állami beavatkozásra és elmondta, hogy meglepetésként érte az EKB megemelt tőkekövetelménye, és nincs az ilyen váratlan hírekhez hozzászokva, de ettől függetlenül a kormány folytatja a megkezdett folyamatot és kiségitik a nehéz helyzetbe került bankot.

2017. január: közgyűlés és átalakított stratégiai terv, a nemteljesítő hitelállomány kezelése

Az Mps alkalmazottjainak szakszervezete 2017. január elején indítványozta, hogy csökkentsék a vezetőség, köztük az ügyvezető igazgató, Marco Morelli fizetését.⁶³ Morelli az ezzel kapcsolatban megjelent hírekre reagálva azt nyilatkozta, hogy ő akkor is marad a bank élén, ha lecsökkentik a fizetését, hiszen elvállalt egy feladatot és azt véghez szeretné vinni. Pier Carlo Padoan gazdasági és pénzügyminiszter is többször azt nyilatkozta, hogy bízik az Mps jelenlegi vezetőségében és Morelliben.

Morelli és az Mps igazgatótanácsának elnöke, Alessandro Falciai január 17-én jelentek meg a szenátus pénzügyi bizottsága előtt és arról tájékoztatták a bizottság tagjait, hogy az állami beavatkozás eldöntése óta nem történtek újabb lépések a bankon belül. Elmondták továbbá, hogy amennyiben megtörténik az állami részvényvásárlás, akkor az állam 70%-ban lesz az Mps tulajdonosa és a maradék 30% az intézményi befektetők – köztük maga Falciai – kezében marad. Emellett újra megerősítették, hogy az októberben bejelentett költségcsökkentő csomag, amely 2 450 alkalmazott elbocsátását és 500 bankfiók bezárását tartalmazta, még mindig a megújulási terv része.⁶⁴

Továbbra is megoldandó kérdés maradt az Mps 45,5 milliárd eurós nemteljesítő hitelállományának csökkentése, ugyanis az EKB még 2016 júniusában arra kötelezte a sienai bankot, hogy szabaduljanak meg 27,7 milliárd euro beragadt hiteltől. Az újságok már akkor azt írták, hogy lehet, hogy mégis az Atlante bankmentő alap veszi át az Mps rossz hiteleit. Morelli az állami beavatkozás következtében átdolgozott stratégiai üzleti terv első verzióját 2017. februárra készítette elő, ekkor kezdték meg az egyeztetést az EKB képviselőivel is.⁶⁵

Az Mps január 19-én tartott közgyűlésén vitatták meg az állami beavatkozás első lépéseit, itt döntöttek az első állami-garanciával biztosított 2 milliárd euro értékű kötvénykibocsátásról is.

---

⁶² <http://www.trend-online.com/etf/banca-mpsbankitalia-stima-in-6-mld-l-intervento-dello-stato-260250/>

⁶³ http://www.repubblica.it/economia/finanza/2017/01/09/news/mps_i_sindacati_chiedono_al_tesoro_di_tagliare_gli_stipendi_dei_manager-155672852/

⁶⁴ http://www.corriere.it/economia/17_gennaio_18/mps-finita-fuga-depositi-morelli-ok-taglio-stipendio-a540d962-dd90-11e6-bc4e-e834b97e9c52.shtml és <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2017-01-18/mps-falciai-lo-stato-avra-circa-70percento-capitale-banca-161803.shtml?uuiid=AEE2juC>

⁶⁵ http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2017/01/18/mps-morelli-piano-a-inizio-febbraio-chiudere-presto_023b7305-1eba-4310-830d-9683ae8e7abd.html

2017. február-május: tárgyalások az Európai Bizottság, az EKB és az olasz kormány és az Mps között

2017 tavaszán az Mps vezetése és az olasz kormány együttesen dolgoztak a már bemutatott stratégiai üzleti terv átdolgozásán annak érdekében, hogy mind az EKB, mind az Európai Bizottság feltételeinek megfeleljenek és felhasználható legyen a „Salvarisparmio” állami bankmentő alap a sienai bank feltőkésítésére. A tárgyalások során a legfontosabb kérdéses pontok a bank működési modellje átstrukturálásának lépései, a leépítések ütemezése illetve a nemteljesítő hitelállománytól való megszabadulás ütemezése és annak módja voltak. Végül az októberben bejelentett stratégiai tervhez képest júniusban az alábbiakban állapodtak meg a felek:^{66,67}

- a stratégiai terv nem a 2016-2019-es, hanem a 2016-tól 2021-ig tartó, ötéves időszakra szól;
- az eredetileg tervezett 5 helyett 8,8 milliárd eurós alaptőke-emelés a „Salvarisparmio” bankmentőalap terhére, ebből Mps részvényeket vásárol az állam, így 70%-ban az olasz állam lesz az Mps tulajdonosa;
- az időközben nettó 29 milliárd euróra emelkedett nemteljesítő hitelállomány nagy részének felszámolása, ennek mielőbbi értékesítése;
- költségcsökkentő intézkedések és strukturális átszervezés: jelenleg 5000 fő elbocsátásáról tárgyalnak, amelynek következtében 654 millió euro költségmegtakarítást várnak, ez a 2016-os adatokhoz viszonyítva 18%-os működési költségcsökkentést jelentene; jelentősen javítva a költség/bevétel arányt, amely jelenleg 60% felett áll (a cél az 54,5%-os költség/bevétel arány elérése);
- egy olyan fizetési plafon bevezetése, amely alapján az Mps vezetőinek fizetése nem haladhatja meg a banki munkavállalók átlagfizetésének a tízszeresét. (Marco Morelli éves fizetése a kiegészítő juttatások nélkül bruttó 1,865 millió euro, ezt meghaladja az EKB által szabott plafont.)

2017. június: előzetes megállapodás az Európai Bizottság és az olasz kormány között az Mps feltőkésítéséről

Több hónapos tárgyalássorozat után megegyezett az Európai Bizottság és az olasz kormány az Mps átstrukturálásáról és a bank tőkeemeléséhez szükséges állami beavatkozás módjáról. Az uniós szabályok engedélyezik, hogy az állam megsegítse a bankokat, azonban ehhez bizonyos feltételek teljesülése szükséges. Az adott bank működésének átszervezése mellett az EKB-nak a bank fizetőképességét is garantálnia kell a becsült veszteségek figyelembevételével. Egyes befektetőknek (így az Mps részvényeseinek és alárendelt kötvényeseinek) veszteségleírást kell elszámolniuk kötvényeiken. Azok az alárendelt kötvénytulajdonosok, akik részére nem megfelelő tájékoztatással, pozitív fényben feltüntetve adtak el értékpapírokat (misselling), jóváírásban részesülhetnek. A Róma és Brüsszel közötti megállapodás értelmében a kötvénytulajdonosok értékpapírjait részvényekké alakítják.

---

⁶⁶ <http://www.ilgiornale.it/news/economia/mps-appesa-alleuropa-su-piano-e-sofferenze-1385395.html>

⁶⁷ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2017-05-03/mps-trattativa-finale-la-ue-esuberi-063811.shtml?uuid=AE7MNF8B>

Az EU Versenypolitikai Főigazgatósága miután bizonyosságot szerzett, hogy a művelet nem jár a bankok közötti verseny torzulásával szabad utat adott a terv végrehajtására, hiszen egy „állami kölcsönről” és nem egy „állami támogatásról” van szó.

Az Európai Központi Banknak még fizetőképessé kell nyilvánítania a sienai bankot és a pénzügyintézet magánbefektetőinek is meg kell erősítenie a most kötött elvi megállapodást. A folyamatban a soron következő lépés az, hogy Olaszországnak hivatalosan is be kell beterveznie a végleges szerkezetátalakításról, valamint a kötelezettségvállalás elfogadásáról szóló tervet. Margrethe Vestager, az Európai Bizottság versenypolitikáért felelős biztosa szerint a megállapodás lehetőséget nyújt arra, hogy az olasz kormány az európai szabályokkal összhangban feltökésítse az Mps-t, egyúttal csökkenti az olasz adófizetők terheit.

A mostani megállapodás alapján a tervben szereplő, 8,8 milliárd eurós feltökésítést követően az Mps-nek a magas jövedelmezőségi szint garantálása érdekében meg kell szabadulnia hatalmas, közel 29 millió eurót kitevő nemteljesítő hitelállomány nagy részétől és jelentősen csökkentenie kell az állandó működési költségeit.

Az Mps nemteljesítő hitelállományára azonban nehezen akadt vevő, az ajánlattétel határideje 2017. június 28-a volt. A sajtóhírek már hónapok óta arról szóltak, hogy az Atlante 2 (piaci alapú bankmentőalap), a Credito Fondiario S.p.A., a Fortress Investment Group LLC. és az Elliott Management Corporation befektetési vállalatokból álló konzorcium fogja átvenni a rossz hitelek 26 milliárd euro értékben. A Fortress Investment Group LLC és az Elliott Management Corporation június közepén bejelentették, hogy a tárgyalások során szabott feltételek és az elvárt ár miatt nem kívánnak részt venni az NPL állomány felvásárlásában. Az Atlante 2 a legvégsőig, a lehetséges utolsó időpontig kivárt és végül összesen 24 milliárd eurónyi NPL felvásárlására tett ajánlatot, a rossz hitelek 20,5%-ának megfelelő értékben. (A 2016 decemberi tárgyalások még az NPL állomány értékének 27%-áról szóltak, azaz 6,5 százalékponttal magasabb értékről, mint amiben 2017 júniusában végül megállapodtak, ugyanakkor az elmúlt fél évben az NPL állomány a szakértők számításai szerint újabb 10%-ot veszített az értékéből.) Az NPL felvásárlást az Atlante 2 értékpapírosításon keresztül finanszírozza majd: 3,3 milliárd eurónyi szenior, állami garanciával biztosított kötvénykibocsátással (Garanzia sulla Cartolarizzazione delle Sofferenze – GACS) és 1,6 milliárd eurónyi mezzanini/junior, a Quaestio Capital Management SGR (az Atlante 2 bankmentőalap vagyongazdálkodója) által garantált kötvény kibocsátásával. Ez tehát azt jelenti, hogy az Atlante 2 összesen 1,6 milliárd euro értékben kötelezte el magát.^{68,69,70,71,72}

Ez az állami beavatkozás – vagyis az „elővigyázatossági feltökésítés” – indirekt módon az egész olasz bankrendszer megerősítésére szolgál, hiszen a harmadik-negyedik legnagyobb pénzügyintézet további működését garantálja. A mostani megállapodástervezet megfelel az EU hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítási és szanalási irányelvének, ezzel úgy tűnik, hogy egy évek óta húzódozó problémára sikerült megoldást találni.⁷³

⁶⁸ <http://www.toscana24.ilssole24ore.com/art/oggi/2017-06-13/allungano-tempi-080714.php?uuiid=gSLAe7HbLC>

⁶⁹ http://www.repubblica.it/economia/finanza/2017/06/27/news/mps_accordo_con_atlante_per_smaltere_26_miliardi_di_sofferenze-169281427/

⁷⁰ <http://www.soldionline.it/notizie/azioni-italia/panetta-banca-d-italia-il-salvataggio-di-mps-e-chiuso>

⁷¹ <http://www.ilssole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-06-27/atlante-c-e-l-offerta-npl-mps-220828.shtml?uuiid=AEphFHnB>

⁷² <http://www.ilssole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-06-27/atlante-c-e-l-offerta-npl-mps-220828.shtml?uuiid=AEphFHnB>

⁷³ <http://www.ilssole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-06-01/accordo-ue-italia-piano-mps-coinvolto-azionisti-e-obbligazionisti-junior-si-rimborso-caso-misselling-111631.shtml?uuiid=AEoSE2WB>

2017. július: megállapodás az olasz kormány és az Európai Bizottság között az Mps állami mentőcsomagjáról

2017. július 4-én az Európai Bizottság és az olasz kormány bejelentették, hogy sikerült véglegesen megállapodniuk az Mps „elővigyázatossági feltőkésítéséről” illetve az olasz állami beavatkozás mértékéről. Ennek értelmében az olasz állam összesen 5,4 milliárd euro értékben járul hozzá az Mps elővigyázatossági feltőkésítéséhez, így 70%-os tulajdonrészt szerez a bankban. A közlemény szerint az Mps részvényesei és a junior hitelezők 4,3 milliárd euróval járultak hozzá a bank feltőkésítéséhez.⁷⁴ Az Mps által kiadott, a szerkezetátalakításról szóló sajtóközleményben⁷⁵ részletezik, hogy a 2017-től 2021-ig tartó átszervezési program keretében 28,6 milliárd eurónyi bruttó és rossz hitelállományától szabadulna meg a bank, ebből 26,1 milliárdot értékpapírosítás útján értékesítenek majd. A terv szerint a junior és mezzanine értékpapírok 95%-át az Atlante 2 olasz bankmentő alapnak adnak el az NPL-ek bruttó értékének 21%-áért. A szerkezetátalakítás következtében a terv szerint 2021-re a bank újra profitábilissá válik és 1,2 milliárd euro nettó eredményt ér majd el, 10,7%-os sajáttőke-arányos megtérülés és 14,7%-os CET1-es tőke megfelelési mutató mellett. A Mps új üzleti modellje a bank a lakossági ügyfelekre valamint a kis-és középvállalkozásokra fókuszál majd. A struktúrális átszervezéseknek, az erőforrások újraelosztásának – 600 fiók bezárását és 5500 fő elbocsátását tervezik az elkövetkező öt év során – valamint a digitális, fintech megoldásoknak köszönhetően megújul az Mps működési modellje, amelynek elsődleges célja a folyamatos hatékonyságnövelés és ennek következtében a működési költség/bevétel arány javítása. Az Mps ezt a cost/income mutatót 2021-re 51% alá szeretné vinni. Az új üzleti terv részeként radikálisan átszervezik a hitelkockázat-kezelést a bankon belül és kinevezésre kerül egy ún. „Chief Lending Officer”, aki hitelezési folyamatok mellett azért fog felelni, hogy kihelyezés kockázati költsége ne haladja meg a 60 bázispontot, továbbá azért, hogy 2021-re az NPL arány alacsonyabb legyen, mint a teljes hitelállomány 13%-a. Emellett ez alatt a vezető alatt létrejön egy, a kizárólag a nemteljesítő hitelek behajtásával foglalkozó üzleti egység.

Az új Banco BPM: a Banco Popolare és Banco Popolare di Milano egyesülése

A takarékszövetkezeti reform hatására 2016 elején megkezdődtek a tárgyalások a Banco Popolare és a Banca Popolare di Milano közötti fúzióról valamint részvénytársasággá való alakulásukról. Ez a folyamat az év végén lezárult és 2017. január 1-jével megszületett Olaszország harmadik legnagyobb bankja (8,2%-os piaci részesedéssel), mely az Intesa Sanpaolo és az UniCreditet követi.⁷⁶ Az újonnan megalakult Banco BPM SpA 2500 bankfiókkal, 25 000 alkalmazottal, 4 millió ügyféllel és 170 milliárd eurónyi eszközállománnyal rendelkezik.⁷⁷

Az új Banco BPM stratégiai üzleti terve alapján 2019-ig a jelenleg 12,3%-os CET1 arányt 12,9%-ra tervezik emelni és 1,1 milliárd eurós nyereség elérése a cél.⁷⁸ Ezt a jelenlegi 5,5%-os

---

⁷⁴http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2017/07/05/monte-paschi-siena-5.500-esuberi-e-600-filiali-da-chiudere_a82d5b8f-bd2f-4d98-82dc-fe08857616b5.html

⁷⁵http://www.ilsole24ore.com/pdf2010/Editrice/ILSOLE24ORE/ILSOLE24ORE/Online/_Oggetti_Embedded/Documenti/2017/07/05/CLEAN_04_07_v1_9.pdf

⁷⁶http://www.adnkronos.com/soldi/economia/2016/07/26/bpm-banco-popolare-antitrust-alla-fusione_l4rQpxV1TptBLYnJcT4YtK.html

⁷⁷ <http://www.panorama.it/economia/aziende/bpm-banco-popolare-fusione/#gallery-0=slide-8> és <http://www.bancobpm spa.it/il-gruppo/chi-siamo/>

⁷⁸ <http://www.soldionline.it/notizie/azioni-italia/fusione-bpm-banco-popolare-terza-banca-italiana>

tőkejöveldelmezőség 9%-ra való emelésével, valamint a 31,5 milliárd eurónyi nemteljesítő hitelállomány 23,9 milliárd euróra való csökkentésével és a működési költségek mérséklésével kívánják elérni. 2019-ig 335 bankfiók bezárását jelentették be, ez a központi kiszolgáló egységek összeolvadásával együtt nagyjából 1800 alkalmazott elbocsátását jelenti az elkövetkező két évben.

Bankszektort érintő reformok, állami beavatkozások 2016-ban

Az olasz takarékszövetkezeti reform - „Riforma delle Banche Popolari”⁷⁹

Az olasz takarékszövetkezetek működését szabályozó törvényerejű rendeletet 2015. január 24-én fogadta el a képviselőház. 2015. január 25-én lépett hatályba, majd a szenátus 2015. március 25-én módosította a jogszabályt, ezzel véglegessé váltak a takarékszövetkezeti rendszer átalakításának alapelvei. A reform egyik fő eleme, hogy a takarékszövetkezeti formában való működés feltétele, hogy adott pénzügyi intézet által kezelt banki eszközök értéke nem haladhatja meg a 8 milliárd eurót. Amennyiben egy takarékszövetkezet eszközeinek mértéke eléri ezt a küszöböt, attól kezdve 12 hónap áll rendelkezésére ahhoz, hogy ismét 8 milliárd euro alá csökkentse annak összegét, vagy részvénytársasággá alakuljon. Amennyiben ez nem történik meg, a Banca d'Italia megbírságolja.⁸⁰

A törvényerejű rendeletet az EU is jóváhagyta, de ezt követően egy újabb, a bankrendszerrel kapcsolatban 2016 februárjában elfogadott, a bankszektor konszolidációját célzó kormányrendelet is kihatott a takarékszövetkezetek működésére. A rendelet egy nagy szövetkezeti csoport létrehozását irányozta elő, az addigi több, kisebb méretű holding helyett. A központi szövetkezeti csoporthoz való csatlakozás nem kötelező, a rendelet értelmében továbbra is működhetnek az eddig szövetkezeti formában tevékenykedő bankok. Ezt vagy szövetkezeti formában vagy pedig (8 milliárd euro felett) részvénytársaságként tehetik meg, de az önálló takarékszövetkezetek működését komoly feltételekhez kötötték: minimum 200 millió eurós alaptőkével kell rendelkezniük, és az olasz államkincstár számára ennek 20%-át be kell befizetniük tartalékképzés céljából. A 8 milliárd eurós plafon a rendelet meghozatalakor tíz takarékszövetkezetet érintett, nekik a rendelet alapján 18 hónap türelmi idejük volt a részvénytársasággá történő átalakulásra, azaz 2016 végéig kellett ezt véghezvinniük.⁸¹

A reform hatására az UBI Banca közgyűlése már 2015 októberében jóváhagyta a részvénytársasággá alakulást,⁸² és elkezdődtek a tárgyalások a másik két nagy takarékszövetkezet, a Banco Popolare és a Banco Popolare di Milano (Bpm) fúziójáról, egyben részvénytársasággá való alakulásáról, amelyről végül 2016 októberében döntött a két takarékszövetkezet közgyűlése.⁸³

---

⁷⁹ http://www.repubblica.it/economia/2015/03/25/news/popolari_ecco_cosa_cambia_con_la_riforma-110431422/

⁸⁰ http://www.camera.it/leg17/465?tema=la_riforma_delle_banche_popolari

⁸¹ <https://www.forexinfo.it/Riforma-banche-popolari-ecco-cosa>

⁸² <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2015-10-10/al-via-l-assemblea-ubi-banca-oggi-trasformazione-spa-110434.shtml?uuiid=AChTarDB>

⁸³ http://www.corriere.it/economia/16_ottobre_15/al-via-milano-verona-assemblee-bpm-banco-la-fusione-096c5d36-92a4-11e6-aedf-4afd1bcd31b.shtml

Kormányrendelet a bankrendszer megszilárdítására – 2016. február⁸⁴

2016. február 14-én a Renzi-kormány egy olyan rendeletet alkotott, amelynek célja kimondottan az olasz bankrendszer megerősítése volt. Pier Carlo Padoan gazdasági és pénzügyminiszter azt nyilatkozta, hogy a kormányrendelet célja, hogy a takarékszövetkezetek valamennyien egy egységes holdingba tömörüljenek, de amelyik pénzügyintézet nem akar csatlakozni, annak meglesz a lehetősége kívül maradni. Emellett a kormányrendelet fontos része az állami garanciákról (bail-in szabály) szóló EU-val kötött megállapodás törvényerőre emelése is. Az olasz kormány külön létrehozott egy ún. „GACS szabályt” (Garanzia sulla Cartolarizzazione delle Sofferenze), amely a nemteljesítő hitelek eladása, és azok értékpapírosítása esetén életbe léptethető állami garancia. Ez a GACS szabály a februári kormányrendelet részeként végül 2016. április 8-án emelkedett törvény erőre. Ennek értelmében az olasz gazdasági és pénzügyminisztérium (MEF) által felügyelt Kincstár (Tesoro) a hatályba lépéstől kezdve 18 hónapig (tehát eredetileg 2017 augusztusig) biztosíthat állami garanciát az NPL-ek értékpapírosítása során kibocsátott új kötvényekre, ez az időtartam még egyszer, újabb 18 hónappal meghosszabbítható. A meghosszabbításról már 2017 márciusában megjelentek hírek, így valószínűleg 2019 februárig ki is terjesztik.⁸⁵ A GACS szabály értelmében az NPL-ek értékpapírosításakor legalább kétfajta kötvényt (senior, illetve junior) kell kibocsátani. A senior kötvények változó hozammal kerülnek kibocsátásra és ezekre az állam garanciát vállal és elsőként kerülnek kifizetésre. A kockázatosabb junior kötvények után járó hozam, illetve azok névértékének kifizetésére ugyanakkor csak abban az esetben kerülhet sor, ha már az összes senior és - amennyiben mezzanine is kibocsátásra kerül, akkor mezzanine - kötvény után járó hozam és annak névértéke azt megelőzően már kifizetésre került.^{86,87,88}

A kormányrendelet azt követően született, hogy a miniszterek közül néhányan ellenálltak annak a megoldási javaslatnak, ami az eredeti „takarékszövetkezeti önmegújító reformban” szerepelt, vagyis, hogy több különböző holding alakuljon a takarékszövetkezetekből.

Atlante bankmentő alap – magántőkéből, kisebb állami segítséggel – 2016. április⁸⁹

Az Atlante létrehozása és annak háttere

Olaszország legnagyobb bankjai, biztosítói és alapkezelői az olasz gazdasági és pénzügyminisztériummal közösen 2016. április 11-én úgy döntöttek, hogy egy 5 milliárd euro összegre tervezett, szükség esetén 6 milliárd euróra bővíthető segélyalapot hoznak létre, amelynek célja a gyenge tőkehelyzetben lévő bankok megsegítése. A segélyalapot „Atlante”-nek, azaz Atlasznak nevezték el az eget tartó mitológiai istenség után.

---

⁸⁴ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2016-02-10/banche-stralcio-indennizzi-maxi-decreto--171527.shtml?uuid=ACy5pYRC>
http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2016/02/10/banche-ue-ok-a-schema-italia-per-gestione-sofferenze_e0af5283-7408-4094-882d-4f16a698e380.html

⁸⁵ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-03-09/banche-tavolo-proroga-gacs-064003.shtml?uuid=AEvfyfk>

⁸⁶ http://www.mef.gov.it/focus/sistema_bancario/garanzia.html

⁸⁷ <http://www.dirittobancario.it/approfondimenti/finanza/gacs-garanzia-cartolarizzazione-sofferenze-lo-schema-di-garanzia-statale-italiano-i-titoli-senior>

⁸⁸ <https://www.money.it/GACS-cos-e-e-come-funziona-la>

⁸⁹ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2016-04-12/banche-c-e-l-accordo-fondo-fino--6-miliardi-070951.shtml?uuid=ACyb0q5C>

Az Atlante létrehozása nem egyedi eset, korábban is előfordult már, hogy az olasz bankszektor együttesen lépett fel a szektort érintő nehézségek leküzdése érdekében, legutoljára 1982-ben fogott össze nyolc nagybank egy kisebb bank megmentésére.

Ahogy a 7. ábrán látszik, az eredeti tervek szerint a vezető olasz bankok összesen 3 milliárd eurót fizettek volna be a segélyalapba, hogy szükség esetén részben ebből segíthessék ki a gyenge tőkehelyzettel bíró kisebb pénzintézeteket. Az UniCredit és a Banca Intesa Sanpaolo közel egy-egy milliárd euróval járultak hozzá az Atlantéhoz, a fennmaradó egymilliárd eurót pedig a többi kisebb bank – nagyrészt az UBI Banca – tette hozzá. A Mediobanca szándékosan kimaradt az Atlante létrehozásából. Emellett a nagyobb biztosítótársaságok 1 milliárd, a banki alapítványok pedig 500 millió euróval járultak hozzá az alap létrehozásához.

Az alapban a magántőke mellett az állami Cassa Depositi e Prestiti holdingtársaság is szerepet vállalt nagyjából 500 millió eurós hozzájárulással, bár az összeget igyekeztek a

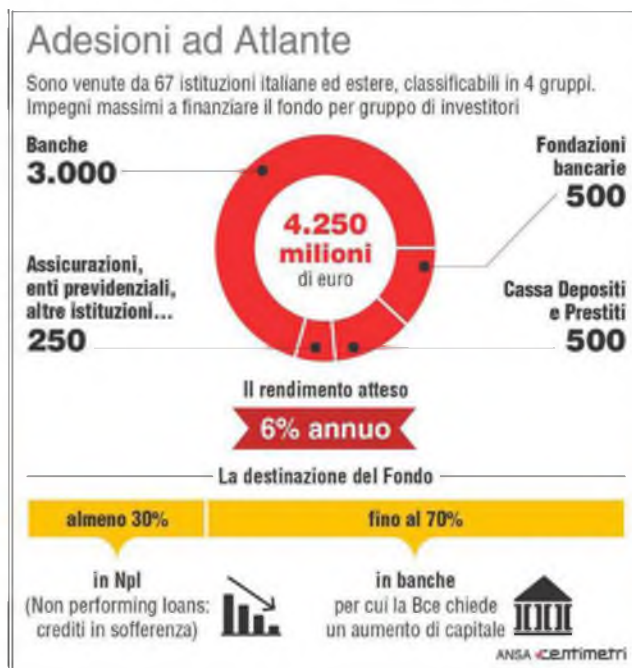
lehető legalacsonyabban tartani annak érdekében, hogy az alap ne ütközzön a tiltott állami támogatás problémájába. Hasonló mértékben vállalt szerepet az Atlantéban a Società per la gestione delle attività (Sga). Az Sga olyan banki tevékenységet végző társaság, amely állami vállalként került létrehozásra 1997-ben a Banco di Napoli megmentésére, és amelynek több mint 15 év alatt sikerült a nápolyi bank nemteljesítő hitelállományának 85%-át visszaszereznie. A Società di Gestione del Risparmio (Sgr), azaz az eszközkezelő működtetésére a Quaestio Capital Management SGR-t kérték fel, amelyet Alessandro Penati vezet.

Ahogy az a fenti ábrán látszik, az Atlante bankmentő alap forrásait 70%-ban a nehéz helyzetben lévő kisebb bankok tőkeemelésére, 30%-ban pedig a nemteljesítő hitelek kezelésére tervezték felhasználni. Az Atlante bankmentő alap létrehozásának valós indoka a két nehéz helyzetbe került kisebb bank, a Banca Popolare di Vicenza és a Veneto Banca tőkeemelési kérdésének megoldása volt.

Végül 2016 májusára az Atlante bankmentő alapba 4,25 milliárd euro mértékű hozzájárulást fizetett be 66 piaci szereplő és az állami Letéti és Hitelpénztár (Cassa Depositi e Prestiti - CDP). A legnagyobb hozzájárulók az UniCredit és a Banca Intesa Sanpaolo 845-845 millió euróval, őket követi az állami fenntartású Cassa Depositi e Prestiti, amely az eredeti terveknek megfelelően 500 millió eurót fizetett be. Emellett a szintén részben állami tulajdonú Poste Vita 260 millió, az UBI bank pedig 200 millió euróval járult hozzá az alap létrehozásához.

7. ábra: Az Atlante bankmentő alap befizetői kategóriák szerint

A kép forrása: <http://www.soldionline.it/notizie/azioni-italia/fondo-atlante-come-funziona-e-quali-banche-partecipano>

A magántőkért cserébe az olasz kormány áprilisban ígéretet tett arra, hogy felgyorsítja az olasz csődtörvény európai normáknak való megfeleltetési folyamatát, amely a rossz hitelektől való megváltáshoz is szükséges.

8. ábra: Az Atlante bankmentő alap befizetőinek részletes listája (67 intézmény) a Corriere della Sera napilap gyűjtésében

A kép forrása: <http://www.corriere.it/infografiche/infografiche.shtml?pagina=/infografiche/2016/05/fondo-atlante/&larg=100%25&alt=60>

CORRIERE DELLA SERA / INFOGRAFICHE

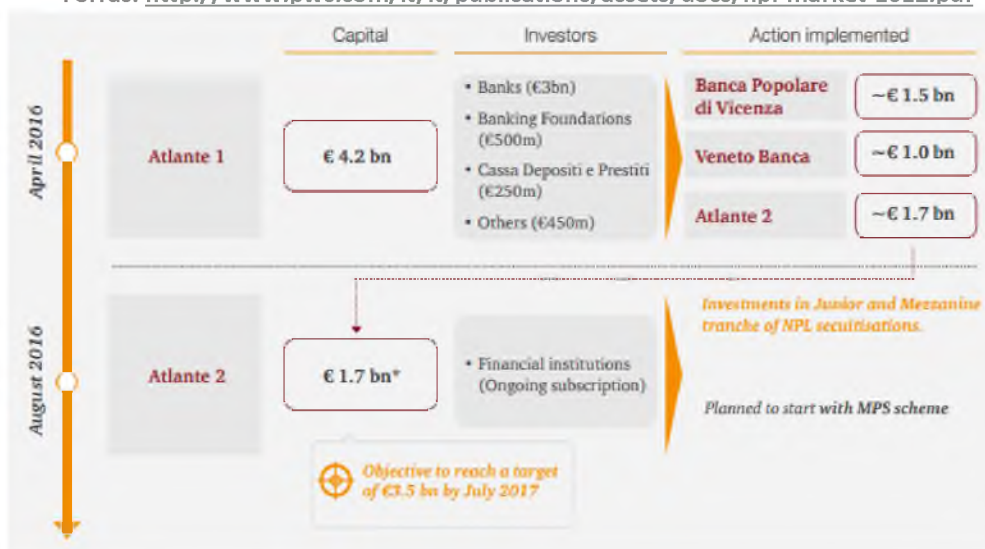
Chi ha versato i 4,25 miliardi del fondo Atlante

Az Atlante 1 és az Atlante 2

Az újságok gyakran Atlante 2 néven emlegetik azt a bankmentő alapot, amely 2016 decemberében 1,7 milliárd euro értékben tett ajánlatot az Mps mezzanine kötvényeinek felvásárlására. Az Atlante 2 bankmentő alapot jelenleg az Atlante 1 alpból finanszírozzák, de az eredeti elképzelések alapján 2017 júliusáig 3,5 milliárd eurót terveznek bevonni a piacról.

9. ábra: Az Atlante 1 és az Atlante 2 néven emlegetett bankmentő alapok kapcsolata
Forrás: <http://www.pwc.com/it/it/publications/assets/docs/npl-market-1612.pdf>

* Atlante 2's current capital endowment derives from Atlante 1

Banca Popolare di Vicenza és Veneto Banca

2016. április – 2017. január: a két venetói bank megmentésére tett kísérletek az Atlante részéről

Az országszerte 482 bankfiókkal (ebből 218 Veneto tartományban) és 5000 alkalmazottal rendelkező Banca Popolare di Vicenza (BPdV) közgyűlése a takarékszövetkezeti reform szabályainak megfelelően 2016. március 5-én megszavazta az eddigi szövetkezeti formából részvénytársasággá alakulást, a tőzsdére lépést, valamint a tőkeemelés szükségességét.⁹⁰ A BPdV komoly likviditási gondokkal küzdött, ezért 1,5 milliárd eurós tőkeemelésre volt szüksége, amelynek határideje 2016. április 29-e volt. A megadott határidőig a kitűzött 1,5 milliárdhoz képes csak 150 millió euro tőkeemelést sikerült saját erőből végrehajtani, ebből 120 millió eurót alapokból, 30 millió eurót pedig a leányvállalatoktól. Május 2-án ezért felfüggesztették a BPdV részvényeivel való kereskedést, mert a bank eredményeinek áttekintése után a milánói tőzsde arra a következtetésre jutott, hogy nincs meg a megfelelő tőkeellátottság a bank zavartalan működésének biztosítására. Ezután működésbe lépett az Atlante, és 1,5 milliárd euro értékben tőkeemelést hajtott végre a BPdV-nál, a bank részvényeit 0,1 euro/részvény áron jegyezték, ezáltal a részvények 91,72%-a a bankmentő alap tulajdonába került. Az eredeti részvényesek kezében 2,86%-os, a lakossági ügyfeleknél pedig 0,36%-os részesedés maradt. A fennmaradó 0,1%-os tulajdonrész kilenc intézményi befektető kezébe került.

A Quaestio Capital Management vagyongazdálkodási társaság 2016. április 30-a óta ellenőrzi az alap tevékenységét. Amennyiben az Atlante nem vállalta volna át a tőkeemelést, akkor a BPdVcsődbe ment volna, ami katasztrofális következményekkel járt volna a befektetők számára Veneto tartományban és egész Olaszországban.⁹¹

A Veneto Banca (VB), amelyet gyakran a BPdV testvéreként emlegetnek, Veneto tartomány másik nagy, „helyi” bankja, szintén több mint 400 bankfiókot működtet és több mint 5000 alkalmazottat foglalkoztat.⁹² A bank 2015. december 19-i közgyűlése a takarékszövetkezeti reform által előírtaknak megfelelően jóváhagyta a részvénytársasággá való alakulást és a likviditás megőrzése érdekében 1 milliárd eurós tőkeemelést irányzott elő a 2017-es évre.⁹³ Így a vicenzai bankhoz hasonlóan 2016 júniusában saját erőből kísérlete meg a tőkeemelést, ám erre a korábbi befektetők csupán 2,2%-a reagált. A milánói tőzsde elvárása szerint a részvényesek legalább 25%-ának kellett volna hozzájárulni a tőkeemeléshez ahhoz, hogy a bank visszanyerje likviditását, így júniusban itt is működésbe lépett az Atlante bankmentő alap. A Quaestio Capital Management SGR ennél a banknál is felvásárolta a kibocsátott értékpapírokat mindössze 0,1 euro/részvény áron, így megszerezte a Veneto Banca részvényeinek 97,64%-át, összesen 988 582 329 euro értékben.⁹⁴

---

⁹⁰ https://it.wikipedia.org/wiki/Banca_Popolare_di_Vicenza

⁹¹ <http://it.ibtimes.com/popolare-di-vicenza-salta-la-quotazione-cosa-significa-azionisti-investitori-atlante-e-banche>
http://www.ilfriuli.it/articolo/Economia/Piazza_Affari_%E2%80%98boccia%E2%80%99_la_Popolare_di_Vicenza/4/154708
<https://www.nextquotidiano.it/banca-popolare-vicenza-primi-bail-italiano/>
<http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-04-29/pop-vicenza-adesioni-aumento-intorno-8percento-ad-atlante-oltre-90percento--163610.shtml?uuiid=ACIkGJID>

<http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercati/2016-05-03/oltre-danno-ora-anche-beffa-090756.shtml?uuiid=ACEdiNKD>

⁹² https://it.wikipedia.org/wiki/Veneto_Banca

⁹³ https://it.wikipedia.org/wiki/Veneto_Banca

⁹⁴ <http://www.trevisotoday.it/economia/veneto-banca-fondo-atlante-30-giugno-2016.html>

Mindkét bank esetében jelentős kár érte a lakossági kisbefektetőket azzal, hogy a bank részvényeinek kereskedését felfüggesztették. A BPdV esetében a kisbefektetők néhány hónappal a 2016 áprilisi események előtt még 62 eurót fizettek egy-egy részvényért, majd ezt követően ezeket az értékpapírokat 0,1 eurós értéken jegyezte a Quaestio Capital Management SGR. Összesen 207 000 kisbefektetőt ért kár emiatt 2016-ban, melynek következtében a részvényesek több pert indítottak az Atlante bankmentő alap által kontrollált két bankkal szemben.

2016. december 21-én az Atlante bankmentő alap közölte, hogy újabb 1 milliárd euro értékben segíti a két bajban lévő venetói bankot annak érdekében, hogy javuljon a tőke megfelelési mutatójuk.

A Quaestio Capital Management SGR 2017. január 5-én 310 millió eurót utalt a BPdV, és 628 millió eurót a VB részére tőkeemelés céljából.⁹⁵

2017. január 10-én azonban újabb fordulat következett be: a BPdV és a VB összesen 600 millió euro értékben kártérítést ajánlott azoknak a kisbefektetőknek, akik 2007. január 1 és 2016. december 31. között vásároltak a részvényekből. A BPdV 9 eurós kártérítést ajánlott fel részvényenként, a VB pedig a részvények vásárláskori árfolyamának 15%-át. Az erről szóló ajánlat 2017. január 10–március 15. között volt érvényes. A kártérítés lehetősége a BPdV részvényesei közül 94 000, a Veneto Banca kliensei közül pedig 75 000 ügyfelet érintett.⁹⁶

A két venetói bank már 2017 február közepén jelezte, hogy a nemteljesítő hitelállományuk jelentős részét az idei év folyamán leírják, aminek következtében tovább súlyosbodik majd a tőkehiányuk, tehát mindenképp tőkeemelésre lesz szükségük ahhoz, hogy tovább tudjanak működni, és hogy valószínűleg a Banca Monte dei Paschi di Siena-hoz (Mps) hasonlóan ők is az államhoz fordulnak majd segítségért.⁹⁷ Az NPL leírásra a portfólió egészségesebbé tétele miatt lett volna szükség, mert a két venetói bank nemteljesítő hitel állománya 2016 év végén meghaladta a teljes hitelállomány 37%-át. A BPdV rossz hiteleinek mértéke csak a tavalyi év során 874 millió euróval nőtt, ez 11%-os növekedés a 2015-ös NPL állományhoz képest. Összehasonlításképp 2008 és 2012 között a VB NPL állománya 64%-kal nőtt, a BPdV-é pedig 35%-kal. Ez alatt az időszak alatt egy prudens bank, mint pl. a Credem NPL állománya „csak” 17%-kal emelkedett.⁹⁸

A tavasz folyamán az olasz kormány az Mps helyzetéről való egyeztetés mellett folyamatosan tárgyalt az Európai Bizottsággal arról is, hogy a „Salvarisparmio” állami bankmentőalapról a BPdV és a VB is részesülhessenek. Május végén úgy tűnt, sikerült erről is megegyezni és a Bizottság engedélyezi, hogy az olasz állam 6,4 milliárd euróval hozzájáruljon a két venetói bank elővigyázatossági feltőkésítéséhez, azonban ennek feltétele az volt, hogy ehhez a két pénzügyi intézet szerez még legalább 1,2 milliárd eurót a piaci befektetőktől.⁹⁹ Az EU-s szabályok szerint tilos bankot

---

⁹⁵ <http://www.lastampa.it/2016/12/22/economia/veneziana-e-veneto-banca-miliardo-da-atlante-yDKCJWZDjjETCU7uvOMW2L/pagina.html> és <http://www.soldionline.it/notizie/economia-politica/veneto-banca-atlante-versa-628-milioni-di-euro> és

http://www.ansa.it/veneto/notizie/2017/01/05/atlante-altri-938-mln-in-banche-venete_2170268a-ad5d-46f4-acf1-11571cabaf51.html

⁹⁶ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-01-09/pop-veneziana-e-veneto-banca-rimborsi-15percento-175mila-soci-084040.shtml?uuiid=ADgve45C>

⁹⁷ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-02-15/veneto-banca-e-veneziana-valutano-l-intervento-stato-223245.shtml?uuiid=AETCkxW>

⁹⁸ http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-06-27/quella-nebbia-crediti-malati-venete-192803_PRV.shtml?uuiid=AEdl6DnB

⁹⁹ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2017-05-21/popolare-veneziana-e-veneto-banca-ecco-perche-salvataggio-corre-sempre-piu-filo-rasoio-155012.shtml?uuiid=AExVuSQB>

engedély nélkül állami pénzből feltőkésíteni, először mindenképp a piacról kell megpróbálni forrást szerezni.

Az Atlante 1-ből 2016-ban már 3,4 milliárd eurót fordítottak a két venetói bankra, ezért május végén több olyan hír és nyilatkozat is megjelent, miszerint az alap nem kíván több pénzt áldozni a rossz hitelek miatt bedőlő szóban forgó pénzügyintézetekre. A piacvezető olasz bank, a Banca Intesa Sanpaolo vezérigazgatója, Carlo Messina a tavasz folyamán többször úgy nyilatkozott, hogy az olasz pénzügyi piac szereplői már így is sokat költöttek a nehéz helyzetbe került bankok megmentésére és az állam nem kényszerítheti tovább az olasz bankrendszer jó állapotban lévő pénzügyintézeit, hogy a nemteljesítő hitelek miatt bedőlni készülő bankoknak segítsenek.¹⁰⁰

Az olasz kormány részéről azonban egyre nagyobb volt a nyomás abba az irányba, hogy igenis a piaci szereplők is vállaljanak szerepet a két venetói bank feltőkésítésében. Végül június első hetében mind Carlo Messina, a Banca Intesa Sanpaolo vezérigazgatója, mind Jean-Pierre Mustier, az UniCredit vezérigazgatója külön-külön találkozott Paolo Gentiloni miniszterelnökkel és Pier Carlo Padoan gazdasági- és pénzügyminiszterrel annak érdekében, hogy megoldást találjanak a két csődközelbe került bank helyzetének megoldására. A tárgyalásokat követően mind az UniCredit, mind a Banca Intesa Sanpaolo vezetői úgy nyilatkoztak, hogy korábban kifejezett szándékukkal ellentétben mégis hajlandóak részt venni a Banca Popolare di Vicenza és Veneto Banca feltőkésítésében. A teljes tranzakció 4,7 milliárd eurót tesz ki, ehhez a sajtóhírek szerint a gazdasági- és pénzügyminisztérium 3 milliárd euróval járulna hozzá, a fennmaradó összeget a bankszektor többi szereplőitől várja az állam.¹⁰¹

2017. június: a két venetói bank felszámolás alá került, a Banca Intesa 1 euróért felvásárolta a BPdV és a VB egészséges részeit.

Végül nem sikerült a piacról megszerezni az EU Versenypolitikai Főigazgatósága (Directorate-General for Competition) által előírt 1,2 milliárd eurót, így a Banca Intesa, mint Olaszország legstabilabb bankja egyfajta „deus ex machina”-ként a két venetói bank felvásárlása mellett döntött és 2017. június 21-én tartott rendkívüli közgyűlésén egyhangúlag megszavazta, hogy a bank szimbolikus, 1 eurós ajánlatot tegyen a két csődközelbe került pénzügyintézet, a BPdV és a VB „jó bank” részeinek felvásárlására. A vételi ajánlat nem tartalmazta a 10 milliárd eurót kitevő nemteljesítő hitelállomány, a magas kockázatú kintlévőségek és az alárendelt kötvények felvásárlását.¹⁰²

Az EKB június 23-án sajtóközleményt adott ki arról, hogy a két pénzügyintézet „csődbe jutott, vagy valószínűsíthetően csődbe jut” továbbá a VB és a BPdV által korábban prezentált tőkeinjekciós terveket megalapozatlannak nyilvánította, és nem fogadta el.¹⁰³

Paolo Gentiloni miniszterelnök június 25-ére, vasárnapra rendkívüli kormányülést hívott össze, amelyen döntést hoztak a BPdV és a VB kényszerfelszámolásáról és az állami beavatkozás módjáról. A kormányrendelet alapján az állam azonnali hatállyal közel 4,785 milliárd eurót biztosított a

¹⁰⁰ <http://www.ilssole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-05-30/atlante-non-ci-sono-condizioni-altri-investimenti-banche-venete-180758.shtml?uclid=AEd9PnVB>

¹⁰¹ <https://www.milanofinanza.it/news/padoan-banche-venete-accordo-vicino-e-niente-bail-in-201706130956047190>

¹⁰² <http://www.ilfattoquotidiano.it/2017/06/29/banche-venete-salvate-torna-il-vizio-italiano-rimandare-i-problemi/3695325/>

¹⁰³ <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ssm.pr170623.en.html>

Banca Intesanak, amely június 26-tól átvette a két csődbe került bank egészséges részeit. Ezt az összeget maga a torinói székhelyű bank kérte annak érdekében, hogy a tőkemegfelelési mutatója ne romoljon a két venetói bank felvásárlása következtében. A kormányrendelet értelmében az olasz kormány a Banca Intesa elsődleges alapvető tőkéje 12,5%-os részarányának garantálása gyanánt 3,5 millió euro adómentes hozzájárulást biztosít a bank részére. Az állam emellett további 1,285 milliárd eurós hozzájárulást nyújt a Banca Intesa számára annak érdekében, hogy a 600 venetói bankfiók bezárása problémamentesen megtörténhessen (a két venetói bank hálózata összesen 982 bankfiókból áll, 502 a BPdV és 480 a VB neve alatt működik, a Banca Intesa pedig 800 bankfiókkal rendelkezik Veneto tartományban). Jelenleg a két venetói bank összesen kétmillió lakossági ügyféllel rendelkezik és 200 000 vállalkozás pénzügyeit kezeli, így közvetett módon 3 millió embert érint a felvásárlás.

A kormányrendelet tartalmazta továbbá egy azonnali 400 millió eurós keret elkülönítését a nemteljesítő hitelállomány pénzügyi garanciáira (például az alárendelt kötvényesek kifizetésére), amely további 12 milliárd euróval (összesen 17 milliárd euróig) bővíthető a jövőben. A körülbelül 10 milliárd eurós nemteljesítő hitelállomány „rossz bankba” történő kiszervezésének módjáról a Banca d'Italia és az Európai Bizottság jóváhagyását követően döntenek.

Ez azt jelenti, hogy a decemberben megszavazott 20 milliárd eurós „Salvarisparmio” bankmentő alapon túl az olasz állam most újabb 5,2 milliárd eurót költ bankszanálásra. Pier Carlo Padoan gazdasági és pénzügyminiszter elmondta, hogy nem a „bail-in” szabályt alkalmazzák, hanem a „burden sharing” elvét, tehát a magánbefektetőket, illetve a senior kötvénytulajdonosokat 100%-ban kifizetik majd (80%-ban az állam és 20%-ban a Banca Intesa részéről).^{104,105,106}

Az EU Bizottsága június 25-én jóváhagyta az olasz kormányrendelet alapján meghatározott felszámolási tervet, miután nem találták ellentétesnek az EU-s állami beavatkozásra vonatkozó szabályokkal. A Bizottság elfogadta Olaszország azon érvét, amely szerint ha nem történt volna állami beavatkozás, akkor nagyobb veszteségek érték volna a befektetőket, bezárásra kerültek volna a bankfiókok, melynek következtében egyrészt pánik törhetett volna ki a bank ügyfelei között, másrészt sokkal több ember veszítette volna el a munkahelyét, és ezáltal nagyobb sokk érte volna a piacot, amely hatással lett volna az ország pénzügyi stabilitására és Veneto tartomány, valamint az észak-olasz régió gazdaságára. A felszámolást az olasz hatóságok végzik az Banca d'Italia vezetésével és nem az Egységes Szanálási Testület (ESZT - Single Resolution Board).¹⁰⁷

A BPdV és a VB június végi fizetéseketelenségét követően a Banca d'Italia június 26-án, hétfőn közleményt adott ki arról, hogy az EKB döntése, valamint a június 25-i kormányrendelet következtében a BPdV és a VB felszámolás alá kerül. A bankok kötelező adminisztratív felszámolása keretében a Bdl kijelölte a bankok felszámolási eljárását felügyelő szerveket, amelyek az állam hozzájárulásával engedélyezték a csődbe került bankok „jó bank” részeinek eladását a Banca Intesa részére, ezáltal garantálva a venetói pénzügyintézetek ügyfelei számára a folyamatos, zökkenőmentes

---

¹⁰⁴ <http://www.ilsole24ore.com/art/finanza-e-mercato/2017-06-21/banche-venete-intesa-disponibile-rilevare-attivita-ma-senza-senza-impatto-capitale-e-cedola-155745.shtml?uuiid=AEIXmciB>

¹⁰⁵ http://www.corriere.it/economia/17_giugno_25/banche-venete-riunione-lampo-consiglio-ministri-decreto-f62aa5ca-59b3-11e7-8109-77a9e9fc44b1.shtml

¹⁰⁶ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2017-06-25/a-intesa-nuove-banche-venete-cdm-vara-decreto-163136.shtml?uuiid=AENDiplB>

¹⁰⁷ <https://www.euractiv.com/section/banking-union/news/liquidation-of-italian-banks-shows-limits-of-banking-resolution-rules/>

működést. A felvásárlás csak a jó eszközökre terjed ki, a nemteljesítő hitelállomány, a lejárt, magas kockázatú kintlévőségek és az alárendelt kötvények a Bdl közleménye szerint külön „bad bank”-ként kerülnek majd értékesítésre. A veszteségeket a részvényesek és az alárendelt kötvényesek közösen viselik az állammal együtt, míg a magánbefektetők és a szenior kötvényesek védelme az ún. „burden sharing” alapján biztosított. A jegybank közleménye szerint a venetói bankok nemteljesítő hitelállományát egy (egyelőre meg nem nevezett) állami társaság vásárolja meg.¹⁰⁸

A kormányrendelet értelmében a Banca d'Italiának három-három felszámoló biztost kellett kijelölnie a két venetói bankhoz, akiknek a munkáját további három kijelölt szakértő felügyeli. Érdekesség, hogy mindkét bank esetében felszámoló biztosnak nevezték ki azt a Fabrizio Violát, aki 2016. december 6. óta tölti be a BPdV ügyvezető igazgatói posztját, és aki azt megelőzően a másik bajba jutott nagyobb bank, a Banca Monte dei Paschi di Siena főigazgatói, illetve ügyvezető igazgatói posztját töltötte be 2012-2016 között. A Veneto Banca esetében a másik két felszámoló biztos Alessandro Leproux és Giuliana Scognamiglio, míg a szanálás-felügyeleti tanács tagjai Franco Benassi, Giuseppe Vidau és Andrea Guaccero. A BPdV esetében pedig Viola mellett Claudio Ferrario és Giustino Di Cecco lettek kinevezve felszámoló biztosnak. A BPdV szanálás-felügyeleti tanács tagjai pedig Maria Elisabetta Contino, Francesco De Santis és Raffaele Lener.^{109,110}

A nemzetközi megfigyelők és a sajtó nem fogadták jól az újabb olasz állami bankmentés hírért, a Bloomberg például egyenesen a bankunió végének nevezte a két venetói bank megmentését.¹¹¹ Az aggályok elosztatása érdekében 2017. június 29-én Valdis Dombrovskis, az EU euróért és a szociális párbeszédért felelős alelnöke, aki egyben a pénzügyi stabilitásért, a pénzügyi szolgáltatásokért és a tőkepiaci unióért is felelős biztos így nyilatkozott: *„Minden, az olasz bankmentéssel kapcsolatos döntés összhangban van azokkal a hatályos szabályokkal, amelyek az állami beavatkozásra és bankunióra vonatkoznak.”*^{112,113}

A római ügyészség vádat emelt a Veneto Banca korábbi vezetői ellen

A római ügyészség üzérkedés, pénzpiaci spekuláció, a Banca d'Italia és az olasz tőzsde felügyeleti szerve (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa – CONSOB) pedig felügyeleti feladatainak akadályozása bűncselekményeinek gyanúja miatt vádat emelt a Veneto Banca S.p.A korábbi vezetői ellen. A terheltek között van a VB korábbi ügyvezető igazgatója, Vincenzo Consoli, a bank igazgatótanácsának egykori elnöke, Flavio Trinca, valamint a pénzügyi intézet további kilenc vezetője és menedzsere. A vád szerint a Veneto Banca vezetői 2012 és 2014 között nem tettek eleget teljeskörűen bejelentési kötelezettségeiknek a Bdl és a CONSOB felé, illetve valótlan adatokkal tévesztették meg őket éves pénzügyi kimutatásaikban valamint a pénzügyi intézet gazdasági, vagyoni és pénzügyi helyzetéről kiadott időszakos hivatalos közleményeikben (például a szavatolótőke

---

¹⁰⁸ <http://www.bancaditalia.it/media/notizia/piano-di-intervento-per-la-soluzione-della-crisi-della-banca-popolare-di-vicenza-e-di-veneto-banca>

¹⁰⁹ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2017-06-26/banche-venete-nominati-commissari-entrambi-casi-c-e-fabrizio-viola-072507.shtml?uuid=AECib2lB>

¹¹⁰ http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2017/06/26/banche-venete-nominati-commissari_a9af0e1b-8862-42b0-9da5-14671e3aed89.html

¹¹¹ <https://www.bloomberg.com/view/articles/2017-06-23/europe-s-banking-union-is-dying-in-italy>

¹¹² http://www.repubblica.it/economia/finanza/2017/06/29/news/banche_venete_dombrovskis_difende_il_piano_italiano_aiuti_non_considerati_sul_bilancio_-169484753/

¹¹³ <http://www.italy24.ilsole24ore.com/art/business-and-economy/2017-06-29/italy-bank-solution-meets-state-aid-rules-eu-commission-vice-president-dombrovskis-201403.php?uuid=AEuFOooB>

összegének vonatkozásában; a tőkeemelésre irányuló engedély iránti kérelmek benyújtásakor és az azt követő végrehajtás során; valamint egy, a JP Morgannel kötött, életjáradékkal kombinált jelzáloghitel-portfólió vételi tranzakciója során és az Európai Bankhatóság stressztesztjei során nyújtott adatszolgáltatáskor.^{114,115}

Consoli ellen a trevisói hatóságok zsarolás és csalás büntette miatt is nyomoznak a Banca Intermobiliare di Investimenti e Gestioni S.p.A (BIM) 2008-as megvásárlásának körülményei kapcsán. A vád szerint a VB részvényeivel lebonyolított adásvétel egyik célja a VB túlértékelt részvényeinek forgatása volt, mivel azok egyik napról a másikra veszíthettek volna értékükből.

„Salvarisparmio”: a Gentiloni-kormány 20 milliárd eurós állami bankmentő alapja

---

A „Salvarisparmio” létrehozása az Mps megmentésére – 2016 december¹¹⁶

Hivatalba lépését követően Paolo Gentiloni miniszterelnök 2016. december 19-én egy rendkívüli kabinetülés után bejelentette, hogy a kormány „megelőző jelleggel” egy újabb 20 milliárd eurós bankmentő csomag létrehozását javasolta. A rendeletet „Salvarisparmio”, azaz „a megtakarítások megóvója” névvel illették. A Gentiloni-kormány 20 milliárdos bankmentő csomagjáról – és ennek következtében az államadósság emelkedéséről – már december 21-én szavazott az olasz parlament alsó és felsőháza, és mindkét kamara elfogadta a kabinet javaslatát. A rendeletet Sergio Matterella köztársasági elnök 2016. december 26-án írta alá, ezzel törvényerőre emelkedett.

Mind a miniszterelnök, mind a gazdasági és pénzügyminiszter kihangsúlyozták, hogy ezt a 20 milliárd eurót az államadósság terhére kívánják elkülöníteni és ez egy egyszeri eset. Hangsúlyozták, hogy az alap létrehozása a 2017-es költségvetésre nem lesz kihatással, így tehát nem érinti a strukturális kiigazításokat. Az, hogy valójában milyen mértékben emeli az államadósságot a bankmentő alap, attól függ, hogy a jövőben milyen mértékű állami beavatkozásra lesz szükség és hány pénzügyintézet kér segítséget.¹¹⁷ Az állami bankmentő alap két célt szolgál: egyrészt garantálja a likviditás helyreállítását, a bankok közép- és hosszú távú finanszírozási képességét, másrészt az igénybe vehető tőkehelyzetet erősítő programot ennek révén valósítják meg.

Pier Carlo Padoan gazdasági és pénzügyminiszter képviselőházi felszólalásában úgy fogalmazott, hogy „elővigyázatossági beavatkozásról van szó, amelynek célja, hogy kedvező hatást gyakoroljon a bankrendszerre és visszaállítsa a piaci bizalmat”.

A „Salvarisparmio” rendelet lehetővé teszi az állami beavatkozást a likviditási problémákkal küzdő bankok – többek között az Mps, de lehet, hogy a jövőben más bankok – helyzetének megoldására.

---

¹¹⁴ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2017-06-27/veneto-banca-procura-roma-chiede-processo-gli-ex-vertici-175330.shtml?uuid=AEAvoDnB>

¹¹⁵ <http://www.lastampa.it/2017/06/27/economia/veneto-banca-consoli-indagato-per-estorsione-per-lacquisizione-di-banca-intermobiliare-oZSPNjqr3xmXJk9hMzkTiN/pagina.html>

¹¹⁶ <http://www.ilfattoquotidiano.it/2016/12/19/banche-gentiloni-vara-il-salvarisparmio-20-miliardi-di-nuovo-debito-per-liquidita-e-aumenti-di-capitale/3270952/>

<https://www.milanofinanza.it/news/visco-siano-ragionevoli-le-soluzioni-per-le-banche-201612201103041117>

http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2016-12-21/aumento-debito-camere-voto-padoan-20-ml-d-precauzione-situazione-non-grave-100526.shtml?uuid=AD0qbwHC&cmpid=nl_7+oggi_sole24ore_com

<http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2016-12-19/banche-gentiloni-autorizzati-cdm-20-miliardi-maggior-debito--210558.shtml?uuid=ADzK9tGC>

¹¹⁷ <https://www.corrierenazionale.it/2016/12/21/decreto-salva-risparmio-codacons-attacca-governo-padoan/>

A rendelet értelmében egy éven keresztül, azaz 2017. december 31-ig az állam 20 milliárd eurót különít el a „Salvarisparmio” bankmentő alapba és a rendelet felhatalmazza az államot arra, hogy banki „részvényeket jegyezzen vagy vásároljon” ebből az alapból. A tőkeemeléshez szükséges állami beavatkozást az érintett hitelintézetnek kell kérnie, majd erről 60 napon belül tájékoztatnia kell az illetékes hatóságokat (az Mps esetében ez az EKB); és amennyiben a felügyeleti szerv szükségesnek tartja a tőkeemelést a tőkekövetelmények betartása érdekében, akkor az EU zöld utat ad az állami beavatkozashoz. A rendelet értelmében az állam új részvényeket vásárolhat, vagy pedig visszavásárolhat alárendelt kötvényeket.¹¹⁸

2016. december 29-én az Európai Bizottság jóváhagyta az olasz kormány bankmentő csomag tervének első verzióját, és engedélyezte, hogy az állam szükség esetén 2017. június 30-ig beavatkozzon, amennyiben egy pénzintézet likviditási bajba kerülne. Ugyanakkor a Bizottság szóvivője azt is kihangsúlyozta, hogy az olasz kormány a beavatkozás lehetőségét az Mps megsegítésére kérte, és az állami beavatkozást csak indokolt esetben lehet használni, amennyiben likviditási problémák lépnek fel.¹¹⁹

A „Salvarisparmio” kivitelezése: 2017 január-június

2017 év elején az olasz parlament alsóháza kidolgozta, véglegesítette és megszavazta a kormány által 2016. december 23-án már előzetesen elfogadott „Salvarisparmio” bankmentő csomag részleteit, majd 2017. február 16-án a szenátus is jóváhagyta annak végleges szövegét. Ennek következtében létrejött és működésbe lépett a 20 milliárd euro értékű állami bankmentő alap. A törvény értelmében az állam új részvényeket vásárolhat, vagy visszavásárolhat alárendelt kötvényeket. A részvények árfolyamát a spekulációk elkerülése érdekében az előző 30 nap tőzsdei árfolyama alapján határozzák meg, amelyekre az állam 25%-os, a részvényesek pedig 15%-os kedvezményt kapnak. A „Salvarisparmio” tehát lehetővé teszi az állami beavatkozást a likviditási problémákkal küszködő bankok helyzetének megoldására és a nemteljesítő hitelállomány csökkentésére. A tavaly decemberben csőd közelébe került Banca Monte dei Paschi di Siena esetében már folyamatban van az állami beavatkozás, és februárban újabb két bank, a Banca Popolare di Vicenza és a Veneto Banca is jelezték, hogy állami segítségre van szükségük a csőd elkerülése érdekében. A két venetói bank végül 2017 június végén csődbe ment és állami beavatkozás történt, újabb 5,2 milliárd euro értékben.

---

¹¹⁸ http://www.ansa.it/sito/notizie/economia/2016/12/21/mps-prime-stimecirca-1-mld-conversione_427f0d55-43ce-4350-a7c6-049f0e9f3fbf.html

¹¹⁹ http://www.ansa.it/europa/notizie/rubriche/altrenews/2016/12/29/mps-ok-ue-a-utilizzo-scudo-liquidita-e-prolungamento_2364d71e-21d6-4192-a9f1-58eb73dcaa79.html

Parlamenti vizsgálóbizottság felállítása

A szenátus pénzügyi bizottsága 2017. január 12-én kezdte meg a „Salvarisparmio” törvényerejű rendelet végrehajtásával kapcsolatos vizsgálatot, amely során többek között arról is döntöttek, hogy felállításra kerüljön egy olyan parlamenti vizsgálóbizottság, amely a bankválság és az Mps esetét vizsgálja. Pier Carlo Padoan gazdasági és pénzügyminisztert hallgatták meg elsőként, a többi érintett intézményt és felügyeleti hatóságot január harmadik hetére hívták meghallgatásra a szenátus pénzügyi bizottsága elé. A Banca d’Italia képviselőjében Carmelo Barbagallo, a bankfelügyelet igazgatója,¹²⁰ az ABI képviselőjében pedig január 17-én Giovanni Sabatini, az Olasz Bankszövetség főigazgatója, január 18-án pedig a CONSOB képviselője járult a bizottság elé.¹²¹ Barbagallo úgy vélte, hogy a 20 milliárd eurós állami bankmentő csomag elegendő lesz az Mps válságának kezelésére és bár ez nagy kiadás, ennél sokkal nagyobb ára lenne annak, ha az állam nem avatkozna be és nem segítené ki az Mps-t.¹²²

A parlament alsóháza január 31-ét követően tárgyalta a vizsgálóbizottság felállításának kérdéséről, de hónapokig nem született döntés a kérdésben.¹²³ Végül 2017. június 21-én az olasz képviselőház 426 igen szavazat és 3 tartózkodás mellett elfogadta a bankokat és a pénzügyi rendszert vizsgáló parlamenti bizottság felállításáról szóló törvénytervezetet. Ennek értelmében egy – az alsó- és felsőház elnöke által kinevezett – 20 képviselőből illetve 20 szenátorból álló testület elemzi majd a 2008-as pénzügyi válság olasz bankokra gyakorolt hatását, valamint vizsgálja azon pénzügyintézetek tevékenységét, amelyek csődhelyzetbe kerültek, vagy állami támogatást kaptak.¹²⁴

Kilátások

Az olasz bankrendszer helyzete még mindig bizonytalan, napról napra újabb hírek és találgatások látnak napvilágot. A Banca Monte dei Paschi di Siena megmentésével kapcsolatosan valószínűsíthető, hogy az olasz kormány és az EU július elején egyezik majd meg és így ezt követően kerülhet sor az állami beavatkozásra.

A Banca Intesa által közölt adatok alapján 2017 első negyedévében javult az olasz pénzügyi piac öt legnagyobb szereplőjének a teljesítménye. Az elkövetkező években az olasz bankszektor konszolidációja várható, a nemzetközi trendeknek megfelelően tovább fog csökkenni a pénzügyintézetek száma és a piacvezető bankok piaci részesedése növekedni fog.

A kamatláb a történelmi minimumon van és a hosszútávú kilátások alapján sem várható emelkedés, így a bankok profitabilitása továbbra is alacsony marad. Az olasz bankok által folyósított hitelek kamatlába még az EU-s átlagnál is alacsonyabb.

---

¹²⁰ <https://www.bancaditalia.it/chi-siamo/organizzazione/ac/vigilanza-bancaria-finanziaria/barbagallo/index.html>

¹²¹ <http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2017-01-10/commissione-d-inchiesta-banche-31-gennaio-via-esame-ddl-senato-151947.shtml?uuid=ADzjeAUC> és <http://www.nuovasocieta.it/politica/commissioni-finanze-di-camera-e-senato-audizioni-per-bankitalia-e-abi/>

¹²² <http://www.corriere.it/economia/17-gennaio-17/piano-mps-entro-febbraio-13899690-dcf4-11e6-8f57-4c08b8d088ab.shtml>

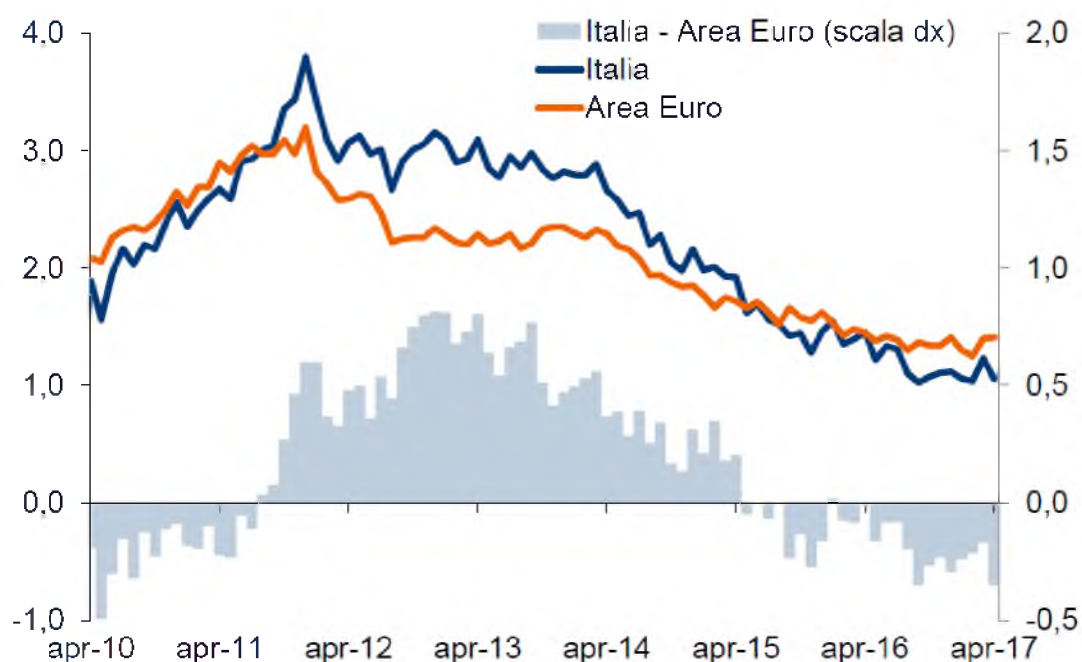
¹²³ <http://www.ansa.it/sito/notizie/politica/2017/01/10/banche-pd-chiede-commissione-inchiesta-201cf237-0c9d-4956-90d0-0d8c9fae49f1.html>

¹²⁴ <http://www.labparlamento.it/thinknet/la-commissione-dinchiesta-sulle-banche-realta/>

10. ábra: Az 1 millió euro feletti újonnan folyósított hitelek kamatlábának összehasonlítása
 kék: Olaszország; narancssárga: euroövezet

Forrás: Elisa Coletti, Head of Banking Research, Intesa Sanpaolo S.p.A

Tasso medio sui nuovi prestiti di importo superiore a 1 milione alle società non finanziarie (%), finanziamenti diversi da scoperti di conto corrente e prestiti rotativi

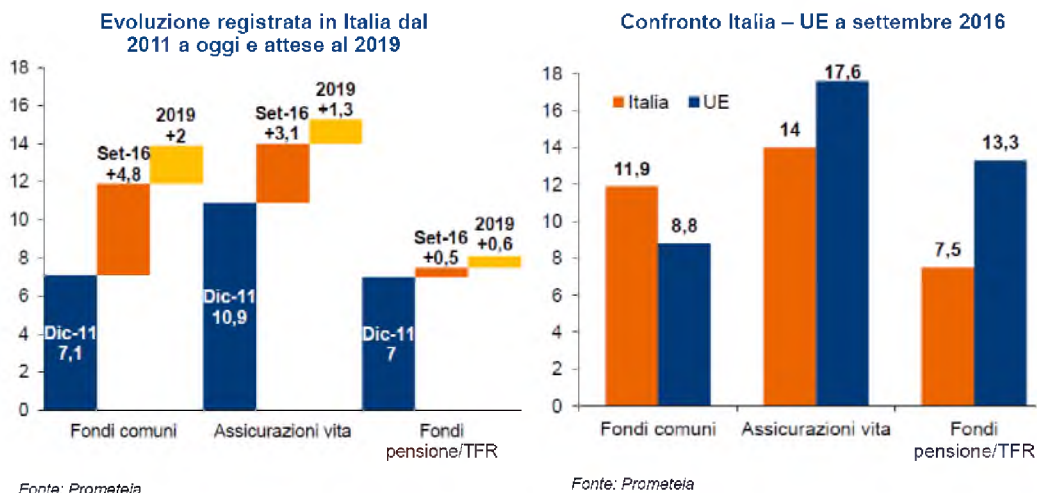
Ami a családok megtakarításait illeti, a Banca Intesa 2019-ig 2%-os növekedést vár a befektetési alapoknál és 1,3%-os növekedést az életbiztosításoknál, míg a magánnyugdíjpénztárakba fektetett összeg csak kisebb mértékben, 0,6%-kal nő majd az elkövetkező két év során (11. ábra).

11. ábra: Az olasz családok megtakarításainak alakulása

Forrás: Elisa Coletti, Head of Banking Research, Intesa Sanpaolo S.p.A

Prospettive ancora positive per il wealth management

Incidenza degli strumenti del risparmio gestito sul totale delle attività finanziarie delle famiglie (%)

Fonte: Prometeia

Fonte: Prometeia

Az olasz bankrendszer válságában érintett három bank vezetői

Jean-Pierre Mustier, az UniCredit csoport vezérigazgatója¹²⁵

Jean-Pierre Mustier 1961-ben született a franciaországi Chamalièresben. Felsőfokú tanulmányait a párizsi École Polytechnique valamint az École des Mines de Paris intézményeiben folytatta.

Mustier szakmai pályafutásának első részében 1987 és 2009 között a Société Generale (SG) banknál dolgozott. Itt különféle szervezeti egységeknél (Derivatives, Debt Finance Activities, Corporate & Investment Banking) töltött be vezetői pozíciókat és az SG számos irodájában – Párizs, London, Philadelphia, Tokió, Hongkong – tevékenykedett. Több évig volt az SG végrehajtó bizottságának tagja. Mustier 2008 és 2009 között a bank Asset Management, Private Banking & Securities Services divízióját vezette.

2010-ben jó néhány nonprofit intézmény és szociális vállalkozás számára segítette a forráshoz jutást (körülbelül 30 millió euro értékben), emellett pénzügyi intézmények tanácsadója lett és két brit jótékonyági szervezet vagyonkezelője is volt.¹²⁶

Mustier 2011 elején kezdett dolgozni az UniCreditnél, mint a Corporate & Investment Banking üzletág felelős főigazgató-helyettese; ezt a tisztséget 2014. decemberéig töltötte be a 2016. májusban az UniCredit éléről leköszönt Federico Ghizzoni közvetlen beosztottjaként. Ez idő alatt Mustier az UniCredit igazgatótanácsának, majd rövid ideig a bank nemzetközi tanácsadó testületének tagja is volt. 2015. január 1-je óta a londoni székhelyű Tikehau Capital vagyonkezelő csoport partnereként dolgozott.

Mustiert 2016. június 30-án beválasztották az UniCredit bankcsoport igazgatótanácsába, július 12-étől pedig az olasz pénztézet vezérigazgatói és főigazgatói posztját tölti be.

---

¹²⁵ <https://www.unicreditgroup.eu/it/governance/management/jean-pierre-mustier.html>
<http://formiche.net/2016/06/30/jean-pierre-mustier-chi-e-il-nuovo-ad-di-unicredit-al-posto-di-ghizzoni/>

¹²⁶ <http://grafika.parkiet.com/gparkiet/236346>

Fabrizio Viola, a Banca Popolare di Vicenza ügyvezető igazgatója

Fabrizio Viola 1958-ban született Rómában. Közgazdász, felsőfokú tanulmányait a milánói Università Commerciale Luigi Bocconin végezte.

Karrierje elején Viola különböző tanácsadó és pénzügyi vállalatoknál dolgozott. Pályája később a vagyonkezelési szektor felé vette az irányt, nemzetközi vonatkozású befektetési alapok gazdálkodását felügyelte.

Fabrizio Viola számos olasz bankban töltött be különféle vezető pozíciókat. Ezek közül a legfontosabbak: 2004 szeptemberétől 2008 szeptemberéig a Banca Popolare di Milano főigazgatója, 2008 szeptemberétől 2012 novemberéig a Banca Popolare dell'Emilia Romagna ügyvezető igazgatója volt. 2012. január közepétől a Banca Monte dei Paschi di Siena (Mps) főigazgatója,¹²⁷ majd ugyanezen év májusától 2016. szeptember 8-áig ügyvezető igazgatója volt,¹²⁸ 2016. december 6. óta pedig a Banca Popolare di Vicenza (BPdV) ügyvezető igazgatója, amelynek korábban már főigazgató-helyettesi tisztségét is betöltötte.¹²⁹

A BPdV és a VB csődbe menetelét követően a Banca d'Italia Violát nevezte ki mindkét venetói bank felszámoló biztosának.

Viola mindezek mellett 2005 óta a Banche Popolari Italiane, azaz az olasz takarékszövetkezetek központi intézetének, valamint a vállalati és vezetői tanulmányok egyesületének igazgatósági tagja és a végrehajtó bizottság tagja, majd betöltötte az Associazione Italiana Corporate & Investment Banking, azaz az olasz vállalati- és befektetési bankok egyesületének elnöki pozícióját is. 2006-ban lett tagja a Fiera Milano SpA igazgatótanácsának.¹³⁰

Marco Morelli, a Banca Monte dei Paschi di Siena vezérigazgatója¹³¹

Marco Morelli 1961-ben született Rómában. Közgazdász, a római Luiss Guido Carli Egyetemen (Luiss) szerzett diplomát. Emellett könyvelő és könyvvizsgáló végzettséggel is rendelkezik és tanít a Luiss Egyetemen.

Karrierje elején Morelli a KPMG könyvvizsgáló, adó- és üzleti tanácsadó cégnél, 1998-tól a Bruxelles Lambert bank vállalati pénzügyek csoportjánál dolgozott. Ezt követően került Londonba a Samuel Montagu pénzügyi tanácsadó és értékpapír vállalathoz, majd a UBS pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó cégcsoporthoz. 1994-ben lépett be a JP Morganbe, előbb Londonban dolgozott, majd Olaszországba került, itt mint a vállalat ügyvezető és főigazgatója tevékenykedett, továbbá tagja volt a JP Morgan Europe végrehajtó bizottságának. 2012-ben

¹²⁷ <https://www.mps.it/media-and-news/comunicati/2012/Pagine/il-cda-nomina-fabrizio-viola-nuovo-dg.aspx>

¹²⁸ <http://www.venetoeconomia.it/2016/12/fabrizio-viola-ad-banca-popolare-vicenza-cda-veneto-banca/> és <http://argomenti.ilsole24ore.com/fabrizio-viola.html>

¹²⁹ https://www.popolarevicenza.it/bpvi-web/data/bpvi-comunicato/comunicati-stampa/nodiscl/2016/Fabrizio-Viola-nuovo-Consigliere-Delegato-del-Gruppo-BPVi/allegato/06_12_2016-Fabrizio_Viola_nuovo_amministratore_delegato_del_Gruppo_BPVi.pdf

¹³⁰ <https://www.mps.it/media-and-news/comunicati/2011/Pagine/nel-cda-del-12-gennaio-la-proposta-di-nomina-a-direttore-generale-del-gruppo-montepaschi-per-fabrizio.aspx>

¹³¹ <http://www.marco-morelli.com/> és <http://argomenti.ilsole24ore.com/marco-morelli.html>

Roberto Poli vállalati ügyvéddel, az ENI elnökével együtt megalapította a Poli Morelli & Partners pénzügyi tanácsadással foglalkozó saját cégét.

2003-ban került a Banca Monte dei Paschi di Siena csoporthoz, ahol 2010-ig dolgozott és különböző vezetői tisztségeket töltött be. Ezek közül az egyik legjelentősebb 2006 júniusától 2010 februárjáig a Corporate Banking & Capital Markets üzletágért felelős főigazgató-helyettesi, azután pénzügyi igazgatói pozíciója volt. Emellett Morelli az MPS Capital Services Banca per le Imprese S.p.A. ügyvezető igazgatója is volt. 2010 márciusától a Banca Intesa Sanpaolo bankcsoport ügyvezető- és főigazgató-helyettese, ezután 2012 októbere és 2016 szeptembere között a Bank of America Merrill Lynch Európáért, Közel-Keletért, és Afrikáért felelős alelnöke és a Bank of America Merrill Lynch Italia vezetője volt. 2016. szeptember 20-a óta az Mps ügyvezető és főigazgatója.

Pályafutása során volt az Olasz Bankszövetség tanácsadója és végrehajtó bizottsági tagja, az olasz infrastruktúra-alapok (F2i), a Luiss Egyetem, a Banca IMI részvénytársaság, a Beni Stabili részvénytársaság és a Clessidra Private Equity Fund igazgatótanácsának tagja is.